SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (peti senat)

z dne 8. oktobra 2008 *

V zadevi T-73/04,

Le Carbone-Lorraine, s sedežem v Courbevoieju (Francija), ki sta jo najprej zastopala A. Winckler in I. Simic, nato A. Winckler in H. Kanellopoulos, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in É. Gippini Fournier, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2004/420/ES z dne 3. decembra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 [EGP]

* Jezik postopka: francoščina.

(Zadeva C.38.359 – Elektrotehnični in mehanski ogljikovi in grafitni proizvodi) in, podredno, predloga za razveljavitev ali zmanjšanje globe, ki je bila s to odločbo naložena tožeči stranki,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (peti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik, M. Prek in V. Ciucă, sodnika,

sodna tajnica: K. Andová, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 28. februarja 2008

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Družba Le Carbone-Lorraine (v nadaljevanju: družba LCL ali tožeča stranka) je francosko podjetje, ki proizvaja ogljikove in grafitne proizvode za uporabo na področju elektrotehnike in mehanike.

2 Zastopniki družbe Morgan Crucible Company plc (v nadaljevanju: družba Morgan) so se 18. septembra 2001 sestali z zastopniki Komisije, da bi predlagali svoje sodelovanje pri ugotovitvi obstoja kartela na evropskem trgu elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov ter zaprosili za ugodno obravnavo, predvideno z Obvestilom Komisije 96/C 207/04 o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru omejevalnih sporazumov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi).

3 Komisija je 2. avgusta 2002 v skladu s členom 11 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prva uredba o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204), na družbe C. Conradty Nürnberg GmbH (v nadaljevanju: družba Conradty), SGL Carbon AG (v nadaljevanju: družba SGL), Schunk GmbH in njeno hčerinsko družbo Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH (v nadaljevanju skupaj: družba Schunk), Eurocarbo SpA, Luckerath BV in Gerken Europe SA (v nadaljevanju: družba Gerken) ter na tožečo stranko naslovila zahteve za informacije v zvezi z njihovim ravnanjem na zadevnem trgu. Dopis, ki je bil naslovljen na družbo Schunk, se je nanašal tudi na dejavnosti družbe Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (v nadaljevanju: družba Hoffmann), ki jo je družba Schunk kupila 28. oktobra 1999.

4 Tožeča stranka je s telefaksom, ki ga je Komisiji poslala 16. avgusta 2002, zaprosila za uporabo obvestila o ugodni obravnavi.

5 Tožeča stranka je 22. avgusta in 23. septembra 2002 Komisiji poslala dokaze o omejevalnem sporazumu.

6 Komisija je 30. septembra 2002 prejela odgovor tožeče stranke na zahtevo za informacije na podlagi člena 11 Uredbe št. 17.

7 Na podlagi informacij, ki so ji bile poslane, je Komisija 23. maja 2003 na tožečo stranko in druga zadevna podjetja, in sicer družbe Morgan, Conradty, SGL, Schunk in Hoffmann, naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Tožeča stranka je v odgovoru navedla, da v bistvu ne zanika dejstev, predstavljenih v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.

8 Komisija je po zaslišanju zadevnih podjetij, razen družb Morgan in Conradty, sprejela Odločbo 2004/420/ES z dne 3. decembra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva C.38.359 – Elektrotehnični in mehanski ogljikovi in grafitni proizvodi, v nadaljevanju: Odločba), ki je bila tožeči stranki vročena z dopisom z dne 11. decembra 2003. Povzetek Odločbe je bil objavljen v Uradnem listu z dne 28. aprila 2004 (UL L 125, str. 45).

9 Komisija je v Odločbi navedla, da so bila podjetja, na katera je bila Odločba naslovljena, udeležena pri samo eni trajni kršitvi člena 81(1) ES in – od 1. januarja 1994 – člena 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), in sicer tej, da so se neposredno ali posredno določale prodajne cene in drugi pogoji poslovanja, ki veljajo za stranke, da se je, zlasti z dodelitvijo strank, določala razdelitev trgov in da se je do konkurentov, ki niso bili člani kartela, ravnalo usklajeno (količinske omejitve, zvišanja cen in bojkoti) (uvodna izjava 2 Odločbe).

10 Odločba vsebuje te določbe:

„*Člen 1*

Naslednja podjetja so, s tem ko so bila v navedenih obdobjih udeležena pri več sporazumih in usklajenih ravnanjih v sektorju elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih

in grafitnih proizvodov, kršila določbe člena 81(1) [ES] in, od 1. januarja 1994 dalje, člena 53(1) Sporazuma EGP:

– [družba Conradty] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba Hoffmann] od septembra 1994 do oktobra 1999;

– [družba LCL] od oktobra 1988 do junija 1999;

– [družba Morgan] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba Schunk] od oktobra 1988 do decembra 1999;

– [družba SGL] od oktobra 1988 do decembra 1999.

Člen 2

Za kršitve iz člena 1 se naložijo te globe:

– [družbi Conradty]: 1.060.000 EUR;

– [družbi Hoffmann]: 2.820.000 EUR;

– [družbi LCL]: 43.050.000 EUR;

– [družbi Morgan]: 0 EUR;

– [družbi Schunk]: 30.870.000 EUR;

– [družbi SGL]: 23.640.000 EUR.

Globe je treba plačati v roku treh mesecev od vročitve te odločbe […]

Po izteku tega roka začnejo samodejno teči obresti po obrestni meri, ki jo je Evropska centralna banka pri svojih operacijah glavnega refinanciranja uporabljala na prvi dan meseca, v katerem je bila sprejeta ta odločba, povečani za tri odstotne točke in pol.“

11 Komisija je v zvezi z izračunom zneska glob, upoštevajoč naravo kršitve, njen vpliv na trg EGP za zadevne proizvode – čeprav tega ni mogoče natančno izmeriti – in velikost upoštevnega geografskega trga, kršitev opredelila kot zelo resno (uvodna izjava 288 Odločbe).

12 Da bi se upošteval poseben pomen nezakonitega ravnanja posameznega podjetja, udeleženega pri kartelu, in torej njegov dejanski vpliv na konkurenco, je Komisija zadevna podjetja razvrstila v tri kategorije glede na njihov relativni pomen na zadevnem trgu, določen z njihovimi tržnimi deleži (uvodne izjave od 289 do 297 Odločbe).

13 Tožeča stranka in družba Morgan, za kateri se je štelo, da sta največja gospodarska subjekta s tržnim deležem, večjim od 20 %, sta bili zato razvrščeni v prvo kategorijo. Družbi Schunk in SGL, ki sta srednja gospodarska subjekta s tržnim deležem od 10 do 20 %, sta bili razvrščeni v drugo kategorijo. Družbi Hoffmann in Conradty, za kateri se je zaradi tržnega deleža, manjšega od 10 %, štelo, da sta majhna gospodarska subjekta, sta bili razvrščeni v tretjo kategorijo (uvodni izjavi 37 in 297 Odločbe).

14 Na podlagi zgoraj navedenega je Komisija v skladu s težo kršitve določila izhodiščne zneske v višini 35 milijonov EUR za tožečo stranko in družbo Morgan, 21 milijonov EUR za družbi Schunk in SGL ter 6 milijonov EUR za družbi Hoffmann in Conradty (uvodna izjava 298 Odločbe).

15 Glede trajanja kršitve je Komisija presodila, da so bile kršitve vseh zadevnih podjetij dolgotrajne. Ker je kršitev družb SGL, Morgan, Schunk in Conradty trajala enajst let in dva meseca, je Komisija izhodiščni znesek, ki je bil zanje določen, povečala za 110 %. Pri tožeči stranki je Komisija štela, da je kršitev trajala deset let in osem mesecev, in je izhodiščni znesek povečala za 105 %. Za družbo Hoffmann je bil izhodiščni znesek povečan za 50 %, ker je kršitev trajala pet let in en mesec (uvodni izjavi 299 in 300 Odločbe).

16 Tako je bil osnovni znesek globe v skladu s težo in trajanjem kršitve določen na 73,5 milijona EUR za družbo Morgan, 71,75 milijona EUR za tožečo stranko, 44,1 milijona EUR za družbi Schunk in SGL, 12,6 milijona EUR za družbo Conradty in 9 milijonov EUR za družbo Hoffmann (uvodna izjava 301 Odločbe).

17 Komisija ni ugotovila nobene obteževalne ali olajševalne okoliščine zoper zadevna podjetja oziroma v njihovo korist (uvodna izjava 316 Odločbe).

18 Glede uporabe obvestila o ugodni obravnavi je bila družbi Morgan priznana imuniteta pred globami, ker je bila prvo podjetje, ki je Komisiji prijavilo obstoj kartela (uvodne izjave od 319 do 321 Odločbe).

19 Komisija je v skladu s točko D navedenega obvestila znesek globe, ki bi bila izrečena, če zadevno podjetje ne bi sodelovalo, tožeči stranki zmanjšala za 40 %, družbama Schunk in Hoffmann za 30 % ter družbi SGL, ki je zadnja začela sodelovati, za 20 % (uvodne izjave od 322 do 338 Odločbe).

20 Komisija je v Odločbi pod naslovom „Plačilna sposobnost in drugi dejavniki“, potem ko je zavrnila utemeljitev družbe SGL in tožeče stranke, s katero sta želeli dokazati, da nista sposobni plačati globe, opozorila, da je prvemu podjetju nedavno že naložila visoki globi zaradi sodelovanja pri drugih kartelnih dejavnostih.

21 Komisija je pojasnila, da je bilo družbi SGL z Odločbo 2002/271/ES z dne 18. julija 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/36.490 – Grafitne elektrode, UL 2002, L 100, str. 1) v zadevi Grafitne elektrode ter z Odločbo 2006/460/ES z dne 17. decembra 2002 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva C.37.667 – Posebni grafiti, UL 2006, L 180, str. 20) v zadevi Posebni grafiti naloženo plačilo globe v višini 80,2 milijona EUR zaradi njene udeležbe pri kartelu grafitnih elektrod ter plačilo dveh glob v skupni višini 27,75 milijona EUR zaradi njene udeležbe pri omejevalnem sporazumu glede izostatičnega grafita in pri omejevalnem sporazumu glede ekstrudiranega grafita (uvodna izjava 358 Odločbe).

22 Komisija je, upoštevaje velike finančne težave družbe SGL, njene nedavne obsodbe in dejstvo, da so se različne kartelne dejavnosti, ki se očitajo tožeči stranki, izvajale sočasno, presodila, da v teh posebnih okoliščinah za zagotovitev odvračilnega učinka ni potrebno, da bi se družbi SGL naložilo plačilo celotnega zneska globe, zato je to zmanjšala za 33 %, tako da je znašala 23,64 milijona EUR (uvodna izjava 360 Odločbe).

23 Ker je Komisija menila, da se položaj tožeče stranke zelo razlikuje od položaja družbe SGL, tožeči stranki ni odobrila nobenega zmanjšanja zneska globe na podlagi „drugih dejavnikov“ (uvodni izjavi 361 in 362 Odločbe).

Postopek in predlogi strank

24 Tožeča stranka je 20. februarja 2004 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

25 Po spremembi sestave senatov Sodišča prve stopnje je bil sodnik poročevalec kot predsednik razporejen v peti senat, ki mu je bila posledično dodeljena ta zadeva.

26 Sodišče prve stopnje (peti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek. Stranki sta podali ustne navedbe in odgovorili na vprašanja Sodišča prve stopnje na obravnavi 28. februarja 2008.

27 Komisija se je na obravnavi in po tem, ko je tožeča stranka pojasnila obseg nekaterih svojih trditev, odpovedala nasprotni tožbi za zvišanje zneska globe, kar je bilo vneseno v zapisnik z obravnave.

28 Komisija je na poziv Sodišča prve stopnje na razpravi predložila dopis z dne 30. oktobra 2001, ki ji ga je družba Morgan poslala v okviru prošnje, da se zanjo uporabi obvestilo o ugodni obravnavi. Ta dopis, ki je bil del upravnega spisa Komisije, je bil poslan tožeči stranki, ki je vložila stališča, ki jih je sodno tajništvo Sodišča prve stopnje prejelo 26. marca 2008. Ustni postopek se je končal 1. aprila 2008, o čemer sta bili stranki obveščeni z dopisom sodnega tajništva Sodišča prve stopnje z istega dne.

29 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

– Odločbo razglasi za nično v delu, ki se nanaša nanjo;

– podredno, razveljavi ali zmanjša znesek naložene globe;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

30 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

– zavrne tožbo;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

31 Čeprav ima tožba, ki jo je vložila tožeča stranka, dva predmeta, namreč, primarno, predlog za razglasitev ničnosti Odločbe, in podredno, predlog za razveljavitev ali zmanjšanje globe, je tožeča stranka v pisnih vlogah različne očitke uveljavljala brez razlikovanja.

32 Ko jo je Sodišče prve stopnje na obravnavi pozvalo, naj predstavi stališča glede natančnega obsega svojih trditev, je tožeča stranka izjavila, da je bil namen trditev o njeni pasivni vlogi pri kršitvi na trgu karbonskih in grafitnih blokov samo zahtevati upoštevanje ustrezne olajševalne okoliščine in posledično zmanjšanje zneska globe. Tožeča stranka je tudi pojasnila, da ne zanika navzočnosti na sestankih tehničnega odbora, na katerem so se obravnavali mehanski ogljikovi in grafitni proizvodi, in zato sodelovanja pri kršitvi na tem področju. Sodišče prve stopnje je te izjave vneslo v zapisnik.

33 Na tej stopnji je treba ugotoviti, da čeprav je tožeča stranka izrecno zaprosila Sodišče prve stopnje, naj razglasi ničnost Odločbe v celoti v delu, ki se nanaša nanjo, želi z vsemi očitki, ki jih je navedla, izpodbijati samo del Odločbe o globah in zlasti člen 2 te odločbe, v katerem je Komisija določila, da se tožeči stranki naloži globa v višini 43.050.000 EUR. Ker predlogov za razglasitev ničnosti Odločbe v celoti ne podpira noben drug očitek, je treba te predloge zavrniti in preučiti samo utemeljenost predloga za razveljavitev ali zmanjšanje zneska globe, ki ga je podala tožeča stranka.

Domnevna napačna uporaba prava s strani Komisije zaradi neopredelitve zadevnih trgov proizvodov ali vsaj zadevnih skupin proizvodov

34 Tožeča stranka trdi, da naj bi bila opredelitev zadevnih trgov proizvodov ali vsaj zadevnih skupin proizvodov v obravnavanem primeru nujno potrebna za natančno opredelitev kršitve in njenih dejanskih učinkov za določitev zneska globe. Poleg tega naj bi Komisija zaradi neobstoja resne opredelitve zadevnih trgov „nelogično“ začela upravne postopke in določila očitno čezmeren znesek globe.

Opredelitev kršitve

35 Tožeča stranka trdi, da je morala Komisija v skladu s sodno prakso analizirati zadevne trge proizvodov ali vsaj zadevne skupine proizvodov, ter se pri tem sklicuje na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 19. marca 2003 v zadevi CMA CGM in drugi proti Komisiji (T-213/00, Recueil, str. II-913, točka 206).

36 Sodišče prve stopnje je v tej sodbi opozorilo, da je treba v okviru uporabe člena 81 ES zadevni trg opredeliti zato, da se ugotovi, ali lahko sporazum prizadene trgovino med državami članicami in ali je njegov cilj oziroma posledica preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na skupnem trgu (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 21. februarja 1995 v zadevi SPO in drugi proti Komisiji, T-29/92, Recueil, str. II-289, točka 74, ter z dne 15. marca 2000 v zadevi Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491, točka 1093). Zato mora Komisija zadevni trg v odločbi, izdani na podlagi člena 81 ES, opredeliti samo, če brez take opredelitve ne bi bilo mogoče ugotoviti, ali lahko sporazum, sklep podjetniškega združenja ali usklajeno ravnanje prizadenejo trgovino med državami članicami in je njihov cilj oziroma posledica preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na skupnem trgu (sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. julija 2000 v zadevi Volkswagen proti Komisiji, T-62/98, Recueil, str. II-2707, točka 230; glej v tem smislu tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi European Night Services in drugi proti Komisiji, T-374/94, T-375/94, T-384/94 in T-388/94, Recueil, str. II-3141, točke od 93 do 95 in 103).

37 Vendar tožeča stranka v obravnavanem primeru trdi, da opredelitev zadevnih trgov proizvodov ali vsaj zadevnih skupin proizvodov ni potrebna za opredelitev zadevnih ravnanj z vidika člena 81 ES, ampak za natančno opredelitev kršitve in njenih dejanskih učinkov za določitev zneska globe, kar se razlikuje od obtožbe.

38 Sklicevanje na zgoraj v točki 35 navedeno sodbo CMA CGM in drugi proti Komisiji se zato ne zdi upoštevno, ker je po eni strani Komisija podrobno opredelila sektor elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov, pri čemer je jasno razlikovala med različnimi vrstami zadevnih proizvodov (uvodne izjave od 4 do 13 Odločbe), ter geografski obseg trgov navedenih proizvodov (uvodne izjave od 48 do 50 Odločbe), in ker so po drugi strani horizontalni omejevalni sporazumi, s katerimi se določijo cene in ki zajemajo celotno ozemlje EGP, kakršen se obravnava v Odločbi, očitne kršitve konkurenčnega prava Skupnosti.

39 Iz tega dejansko izhaja, da se trditev tožeče stranke nanaša na presojo Komisije glede teže kršitve in soodvisno določitev izhodiščnega zneska globe.

40 Tožeča stranka v bistvu meni, da bi Komisija morala posebej preučiti težo kršitve za vsako skupino proizvodov, ki je predmet omejevalnega sporazuma. V tem okviru analize navaja obstoj izjemno omejenega učinka omejevalnega sporazuma na vse električne ogljikove in grafitne proizvode ter svojo neudeležbo oziroma zelo majhno udeležbo na evropskem trgu karbonskih in grafitnih blokov ter v sektorju mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov, zaradi česar bi Komisija morala določiti različne izhodiščne zneske.

41 Na tej stopnji je treba poudariti, da tožeča stranka navaja iste trditve pri očitkih, ki se nanašajo na nesorazmernost izhodiščnega zneska globe in napačno presojo Komisije glede olajševalnih okoliščin, ter da bodo ti tudi preučeni v nadaljevanju.

42 Sodišče prve stopnje ne more sprejeti samostojno predstavljenega očitka, ki se nanaša na napačno uporabo prava s strani Komisije zaradi neopredelitve zadevnih trgov proizvodov ali vsaj zadevnih skupin proizvodov.

43 Najprej je treba poudariti, da je Komisija sklepala, da so podjetja, na katera je bila Odločba naslovljena, sodelovala pri „samo eni [trajni] zapleteni kršitvi“ člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma EGP, ki se je razširila na celotno ozemlje EGP, ter da je tožeča stranka v repliki izrecno navedla, da ne zanika obstoja samo ene kršitve v obravnavanem primeru.

44 Iz Odločbe dalje izhaja, da so bile globe naložene na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 in da je Komisija – čeprav se v Odločbi ne sklicuje izrecno na Smernice za določitev glob, naloženih na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 in člena 65(5) [PJ] (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice) – znesek glob določila na podlagi metode, ki je določena v Smernicah.

45 Komisija v skladu s to metodo za izhodišče izračuna višine glob, ki se bodo naložile zadevnim podjetjem, vzame znesek, določen glede na težo kršitve. Pri oceni teže kršitve je treba upoštevati naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri, in obseg zadevnega geografskega trga (točka 1 A, prvi odstavek, Smernic). V tem okviru so kršitve razvrščene v tri kategorije, in sicer med „lažje kršitve“, za katere se lahko določijo globe v višini od 1000 do 1 milijona EUR, „resne kršitve“, za katere se lahko določijo globe v višini od 1 milijona do 20 milijonov EUR, ter „zelo resne kršitve“, za katere se lahko določijo globe v višini nad 20 milijonov EUR (točka 1 A, drugi odstavek, od prve do tretje alinee). Znotraj vsake izmed teh kategorij bo predlagana lestvica višin glob omogočila uporabo različnega obravnavanja podjetij v skladu z naravo storjenih kršitev (točka 1 A, tretji pododstavek). Treba bo tudi upoštevati dejansko gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom, zlasti potrošnikom, in določiti kazen na ravni, ki naj zagotavlja, da ima dovolj odvračilen učinek (točka 1 A, četrti pododstavek).

46 Iz tega sledi, da je treba upoštevati dejanski vpliv „kršitve“ na trg, kjer se to lahko meri, in da v nasprotju s trditvami tožeče stranke Komisija na podlagi Smernic ni dolžna posebej analizirati učinka omejevalnega sporazuma za vsako zadevno skupino proizvodov.

47 S stališčem tožeče stranke je v nasprotju tudi sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. oktobra 1994 v zadevi Tetra Pak proti Komisiji (T-83/91, Recueil, str. II-755), na katero se sklicujeta obe stranki in s katero je bila zavrnjena tožba podjetja, ki mu je Komisija naložila plačilo enotne globe za več kršitev člena 82 ES. Sodišče prve stopnje je v točki 236 te sodbe odločilo:

„Komisija ni dolžna razčleniti zneska globe na različne elemente zlorabe, kot trdi tožeča stranka. Taka razčlenitev predvsem ni mogoča, kadar so kot v obravnavanem primeru vse ugotovljene kršitve del skladne celovite strategije ter jih je zato treba obravnavati kot celoto pri uporabi člena [82 ES] in določitvi globe. Dovolj je, da Komisija v odločbi natančneje določi merila za določitev splošne ravni globe, ki se naloži podjetju. Komisija ni dolžna natančno pojasniti, kako je upoštevala vsakega od elementov, ki so navedeni med temi merili in se uporabljajo pri določitvi splošne ravni globe."

48 Sodišče prve stopnje je poleg tega v zgoraj v točki 36 navedeni sodbi Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji (točka 4761) menilo, da lahko Komisija na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 naloži enotno globo podjetju, ki je storilo različne kršitve, ne da bi morala razčleniti znesek globe po posameznih kršitvah. To toliko bolj velja, kadar so obravnavane različne kršitve del skladne celovite strategije.

49 Iz teh sodb izhaja, da tožeča stranka ni utemeljeno trdila, da mora Komisija v obravnavanem primeru ločeno analizirati vsak element upoštevane enotne kršitve, predvsem zaradi obstoja celovite strategije, ki so jo izvajali vsi člani omejevalnega sporazuma, čeprav Komisija ni dolžna preučiti teže vsake kršitve, kadar naloži enotno globo podjetju, ki je storilo več kršitev.

50 V nasprotju s trditvami tožeče stranke ta ugotovitev ne more omogočiti „poljubne skupinske kazni“ za podjetja, udeležena v omejevalnem sporazumu.

51 Komisija je tako v Odločbi (uvodne izjave od 289 do 298) uporabila „različno obravnavanje“ pri določitvi izhodiščnega zneska, tako da je v skladu s točko 1 A, šesti pododstavek, Smernic razlikovala več kategorij podjetij glede na velikost njihovega tržnega deleža. V okviru tega obravnavanja se za omejeno prisotnost na trgu morda lahko določi manjši izhodiščni znesek, čeprav je bila tožeča stranka v obravnavanem primeru in ob upoštevanju njenega prometa na trgu zadevnih proizvodov uvrščena v prvo kategorijo.

52 Poleg tega je Komisija relativni pomen udeležbe vsakega zadevnega podjetja, ki ga je tožeča stranka navedla v trditvah o svoji neudeležbi oziroma majhni udeležbi pri protipravnih ravnanjih v zvezi z nekaterimi proizvodi, morala preučiti in ga je preučila pri presoji olajševalnih okoliščin.

53 Utemeljenost presoj Komisije glede tega bo zato preučena v nadaljevanju, skupaj z očitki tožeče stranke, ki so neposredno povezani s temi vprašanji.

Postopek Komisije

54 Po mnenju tožeče stranke dejstvo, da je Komisija začela samo en postopek zaradi ravnanj, ki pokrivajo več skupin popolnoma ločenih proizvodov, očitno ni logično in je v nasprotju z načelom dobrega upravljanja. Komisija bi morala:

– ali sprejeti samo eno odločbo za vse omejevalne sporazume v sektorju ogljikovih in grafitnih proizvodov, kot naj bi storili ameriški organi, pristojni za konkurenco, zaradi česar bi Komisija tožeči stranki naložila eno globo v najvišjem znesku 61,37 milijona EUR;

– ali sprejeti več odločb za vsako skupino zadevnih proizvodov v skladu s prakso odločanja, ponazorjeno z zadevami Grafitne elektrode in Posebni grafiti, zaradi česar bi Komisija določila izhodiščni znesek, ki bi bil bistveno nižji od 35 milijonov EUR.

55 Prvič, treba je ugotoviti, da tožeča stranka ne trdi, da so omejevalni sporazumi, ki so predmet odločb Komisije v zadevah Grafitne elektrode in Posebni grafiti ter zadevi, v kateri je bila sprejeta Odločba, v resnici samo ena kršitev, ampak samo trdi, da naj bi ameriški organi, pristojni za konkurenco, upoštevali splošni pristop glede sektorja ogljikovih in grafitnih proizvodov ter sprejeli samo eno odločbo.

56 Tožeča stranka torej niti ne trdi niti ne dokazuje *a fortiori*, da je Komisija za trge grafitnih elektrod, posebnih grafitov ter elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov nepravilno začela tri ločene postopke, ugotovila štiri kršitve in tožeči stranki naložila štiri ločene globe. Poudariti je treba, da je Komisija tožeči stranki lahko naložila štiri ločene globe, ki vse upoštevajo omejitve, določene v členu 15(2) Uredbe št. 17, če je storila štiri ločene kršitve člena 81(1) ES, ker je Komisija v zadevi Posebni grafiti začela samo en postopek, ki se je končal s sprejetjem samo ene odločbe,

v kateri je bil ugotovljen obstoj dveh ločenih kršitev, od katerih se je prva nanašala na trg posebnega izostatičnega grafita in druga na trg posebnega ekstrudiranega grafita, tožeči stranki pa sta bili naloženi ločeni globi.

57 Poleg tega je očitno, da se praksa ameriških organov, pristojnih za konkurenco, ne more zahtevati od Komisije, ki je pristojna za izvajanje in usmerjanje konkurenčne politike Skupnosti.

58 Glede tega je treba ugotoviti, da morajo organi oblasti teh držav, ki so pristojni za varstvo proste konkurence znotraj svojih teritorialnih pristojnosti, te pristojnosti uresničevati ob upoštevanju zahtev teh držav. Elementi, ki so podlaga pravnim redom drugih držav s področja konkurence, ne obsegajo le posebnih namenov in specifičnih ciljev, temveč imajo za posledico sprejetje posebnih materialnih pravil in zelo različne pravne posledice na upravnem, kazenskem ali civilnem področju, potem ko so organi oblasti teh držav ugotovili kršitve konkurenčnih predpisov (sodba Sodišča z dne 19. junija 2006 v zadevi SGL Carbon proti Komisij, C-308/04 P, ZOdl., str. I-5977, točka 29).

59 Nasprotno, drugačen je pravni položaj, kadar za podjetje veljajo izključno pravo Skupnosti in pravo ene države članice ali več teh, to je ko se omejevalni sporazum omejuje izključno na področje teritorialne uporabe pravnega reda Skupnosti (glej v tem smislu zgoraj v točki 58 navedeno sodbo SGL Carbon proti Komisiji, točka 30).

60 Iz tega izhaja, da poskuša Komisija, kadar sankcionira nezakonito ravnanje enega podjetja, tudi če to ravnanje izhaja iz mednarodnega omejevalnega sporazuma, zavarovati prosto konkurenco znotraj skupnega trga, ki je na podlagi člena 3(1)(g) ES temeljni cilj Skupnosti. Zaradi specifičnosti značaja pravnega dobra, zaščitenega na ravni Skupnosti, se lahko namreč presoja, ki jo izvede Komisija na podlagi svojih pristojnosti na tem področju, bistveno razlikuje od presoje organov oblasti tretjih držav (zgoraj v točki 58 navedena sodba SGL Carbon proti Komisiji, točka 31).

61 V teh okoliščinah sklepi tožeče stranke, ki jih povezuje s hipotetičnim položajem odločbe Komisije, ki temelji na celoviti analizi ogljikovih in grafitnih proizvodov, glede najvišje globe v znesku 61,37 milijona EUR, ki bi ji lahko bila naložena, in kršitve člena 15(2) Uredbe št. 17, ki naj bi jo domnevno storila Komisija, niso upoštevni.

62 Drugič, treba je opozoriti, da v nasprotju s trditvami tožeče stranke iz zadev Grafitne elektrode in Posebni grafiti ne izhaja, da je bil vsak trg ogljikovih in grafitnih proizvodov predmet ločenega upravnega postopka pred organi Skupnosti, pristojnimi za konkurenco.

63 Komisija je v zadevi Posebni grafiti začela samo en postopek, ki se je končal s sprejetjem samo ene odločbe, v kateri je bil ugotovljen obstoj dveh ločenih kršitev, od katerih se je prva nanašala na trg posebnega izostatičnega grafita in druga na trg posebnega ekstrudiranega grafita, in s katero sta bili tožeči stranki naloženi ločeni globi.

64 Vsekakor je treba poudariti, da je Komisija v obravnavanem primeru menila, da so podjetja, na katera je bila Odločba naslovljena, storila samo eno kršitev člena 81 ES. Stališče je utemeljila v uvodni izjavi 230 Odločbe:

„Komisija kljub trditvi [družbe LCL], da karbonski in grafitni bloki ne morejo nadomestiti končnih ogljikovih in grafitnih proizvodov, meni, da je bila celotna skupina proizvodov, ki jo zajema ta postopek, predmet samo ene zapletene kršitve. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da je zamenljivost proizvodov samo eden od elementov, ki jih upošteva. Pomembno vlogo imajo lahko tudi drugi dejavniki, zlasti delovanje omejevalnega sporazuma. Isti udeleženci kartela so v tem postopku usklajevali poslovno ravnanje na istih sestankih za celotno skupino povezanih proizvodov (čeprav ti niso zamenljivi), ki so jih proizvajali ali prodajali vsi ali skoraj vsi. Še več, glavni cilj dogovora omejevalnega sporazuma, da se bloki ne prodajajo tretjim osebam ali da se prodajajo po zelo visokih cenah, je bil okrepiti glavni dogovor omejevalnega sporazuma o proizvodih, ki se proizvajajo iz teh blokov, in ga zaščititi pred morebitno konkurenco. Dogovor o blokih je bil torej stranski dogovor h glavnemu dogovoru o končnih proizvodih. Komisija se je ob upoštevanju teh dejstev odločila, da bo dejavnosti kartela obravnavala kot samo eno samo zapleteno kršitev. Noben naslovnik te odločbe ni trdil, da obstaja več kršitev.“

65 Komisija je iz teh objektivnih razlogov v obravnavanem primeru začela postopek, ugotovila obstoj samo ene kršitve in v Odločbi naložila globo tožeči stranki. Poleg tega je treba opozoriti, da tožeča stranka ne zanika obstoja samo ene kršitve.

66 V teh okoliščinah odločitve Komisije, da sprejme samo eno odločbo za kaznovanje samo ene in trajne kršitve, ni mogoče opredeliti kot „nelogične“ ali v nasprotju z načelom dobrega upravljanja.

67 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba zavrniti očitek, ki se nanaša na napačno uporabo prava s strani Komisije zaradi neopredelitve zadevnih trgov proizvodov ali vsaj skupin zadevnih proizvodov.

Domnevno napačna presoja teže kršitve in domnevna nesorazmernost izhodiščnega zneska globe

68 V skladu z ustaljeno sodno prakso se teža kršitve določi ob upoštevanju številnih dejavnikov, glede katerih ima Komisija pri določitvi globe pristojnost odločanja po prostem preudarku (sodba Sodišča z dne 10. maja 2007 v zadevi SGL Canton proti Komisiji, C-328/05 P, ZOdl., str. I-3921, točka 43; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 28. junija 2005 v zadevi Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točke od 240 do 242).

69 Kot je bilo predstavljeno zgoraj, je Komisija v obravnavanem primeru znesek glob določila ob uporabi metode, določene v Smernicah.

70 Spomniti je treba, da čeprav v skladu s sodno prakso Smernic ni mogoče opredeliti za pravna pravila, ki bi jih uprava v vsakem primeru morala spoštovati, pa so pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere uprava v konkretnem ne more odstopiti brez navedbe razlogov, ki bi bili združljivi z načelom enakega obravnavanja (glej zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 209 in navedena sodna praksa).

71 S tem, da sprejme taka pravila ravnanja in da jih z njihovo objavo razglasi, da jih bo v prihodnje uporabljala v primerih, na katere se nanašajo, se zadevna institucija sama omejuje pri izvrševanju svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku in od teh pravil ne more odstopiti, ne da bi bila, glede na okoliščine primera, sankcionirana na podlagi kršitve splošnih pravnih načel, kot sta enako obravnavanje in varstvo zaupanja v pravo (glej zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 211 in navedena sodna praksa).

72 Poleg tega je treba opozoriti, da v skladu s to sodno prakso Smernice na splošno in abstraktno določajo metodologijo, ki si jo je Komisija določila za potrebe določitve višine glob, naloženih na podlagi člena 15 Uredbe št. 17. Te smernice, za pripravo katerih je Komisija uporabila merila, določena v sodni praksi Sodišča, posledično podjetjem zagotavljajo pravno varnost (glej v tem smislu zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 213).

73 Treba je opozoriti, prvič, da je v Smernicah določena presoja teže kršitve, na podlagi katere se lahko določi „splošni izhodiščni znesek“. Drugič, teža se preuči glede na značilnosti zadevnega podjetja, zlasti glede na njegovo velikost in položaj na upoštevnem trgu, kar lahko povzroči ponderiranje izhodiščnega zneska glede na razvrstitev podjetij v kategorije in glede na določitev „posebnega izhodiščnega zneska“.

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na omejeni vpliv zadevnih ravnanj

74 Glede presoje teže kršitve je v točki 1 A, prvi in drugi pododstavek, Smernic določeno:

„Pri oceni teže kršitve je treba upoštevati naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri, in obseg zadevnega geografskega trga.

Kršitve so torej razdeljene v tri kategorije: manjše kršitve, resne kršitve in zelo resne kršitve."

75 Komisija je v Odločbi opozorila na tri dejstva:

– zadevna kršitev je v glavnem v tem, da so se neposredno ali posredno določale prodajne cene in drugi pogoji poslovanja, ki veljajo za stranke, da se je, zlasti z dodelitvijo strank, določala razdelitev trgov in da se je do konkurentov, ki niso bili udeleženci kartela, ravnalo usklajeno, pri čemer gre pri takšnih ravnanjih že zaradi njihove narave za najresnejše kršitve določb člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma EGP (uvodna izjava 278 Odločbe);

– kartelni sporazumi so bili izvršeni in so vplivali na trg EGP za zadevne proizvode, vendar tega vpliva ni bilo mogoče natančno izmeriti (uvodna izjava 286 Odločbe);

– kartel je pokrival ves skupni trg in, po njegovi ustanovitvi, ves EGP (uvodna izjava 287 Odločbe).

76 V sklepu Komisije v uvodni izjavi 288 Odločbe je navedeno:

„Glede na vse te dejavnike Komisija ocenjuje, da je bila kršitev zadevnih podjetij zelo resna. Po mnenju Komisije sta narava in geografska razsežnost kršitve takšni, da je kršitev treba opredeliti za zelo resno, ne glede na to, ali je njen vpliv na trg mogoče izmeriti. V vsakem primeru je jasno, da so se protikonkurenčni dogovori kartela izvajali in da so vplivali na trg, čeprav tega vpliva ni mogoče natančno izmeriti.“

77 Tožeča stranka očita Komisiji, da ni preučila dejanskega vpliva kršitve na zadevne trge in je na podlagi trditve o izvajanju omejevalnega sporazuma samo trdila, da je ta sporazum vplival na trg, ne da bi preučila obseg tega vpliva, kar je v nasprotju s Smernicami in z njeno predhodno prakso odločanja. Dodaja, da je Komisija ob upoštevanju objektivno omejenega vpliva zadevnih ravnanj na zadevne trge lahko ta ravnanja samo opredelila kot „resna“ in določila izhodiščni znesek na manj kot 20 milijonov EUR.

78 Prvič, treba je poudariti, da so zastopniki Komisije na obravnavi navedli, da je opredelitev kršitve kot „zelo resne“ posledica upoštevanja samo narave kršitve in njene geografske razsežnosti ter da se, čeprav je bil v Odločbi ugotovljen obstoj dejanskega vpliva omejevalnega sporazuma na trg, to ni upoštevalo pri opredelitvi kršitve in torej določitvi izhodiščnega zneska globe.

79 To stališče je vsekakor v nasprotju z dobesednim branjem uvodnih izjav od 278 do 288 Odločbe. Komisija v uvodni izjavi 281 Odločbe ugotavlja obstoj dejanskih protikonkurenčnih učinkov, ki so v tej zadevi posledica izvajanja kartelnih sporazumov, čeprav teh učinkov ni mogoče natančno izmeriti, pri čemer je ta ugotovitev podana po opisu narave kršitve in pred določitvijo njene geografske razsežnosti. Na podlagi besedila uvodne izjave 288 Odločbe in, še zlasti, na podlagi uporabe izraza „[g]lede na vse te dejavnike“ je mogoče ugotoviti, da je Komisija konkreten vpliv omejevalnega sporazuma na trg upoštevala pri opredelitvi kršitve za „zelo resno“, čeprav je dodala, da je ta opredelitev utemeljena, ne glede na to, ali je vpliv mogoče izmeriti.

80 Drugič, treba je ugotoviti, da Komisija v nasprotju s trditvami tožeče stranke ni bila dolžna konkretno preučiti protipravnih ravnanj na vsakem od zadevnih trgov, ker je Komisija menila, da so vsi sporazumi in/ali usklajena ravnanja, ki so predmet Odločbe, samo ena zapletena kršitev, česar tožeča stranka ne izpodbija, ter da je treba upoštevati le učinke, ki izhajajo iz kršitve kot celote (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 152, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točka 342).

81 Tretjič, iz uvodnih izjav od 244 do 248 in od 280 do 286 Odločbe tako izhaja, da je Komisija na podlagi izvajanja omejevalnega sporazuma očitno sklepala na obstoj konkretnega vpliva omejevalnega sporazuma na zadevni sektor.

82 Komisija v zvezi s tem navaja, da so „[v]si udeleženci kartela […] dogovorjena splošna odstotkovna zvišanja cen izvedli ob izdaji novih cenovnih list […], da so bila naročila javnih prevoznih podjetij dodeljena podjetjem, katerih ponudbe so bile oblikovane tako, da so bile nekoliko nižje od ponudb drugih udeležencev kartela, da so lahko zasebne stranke kupovale le pri vnaprej določenem dobavitelju in po vnaprej določenih cenah,

ne da bi bila pri tem zagotovljena konkurenca, da prirezovalci niso mogli kupiti blokov oziroma so jih lahko kupili le po umetno zvišanih cenah, zaradi česar na trgu končnih izdelkov niso mogli učinkovito konkurirati“. Glede na dolžino trajanja kršitve in glede na to, da so zadevna podjetja skupaj nadzorovala več kot 90 % trga EGP, po mnenju Komisije ni nobenega dvoma, da je omejevalni sporazum imel dejanske protikonkurenčne učinke na tem trgu (uvodni izjavi 245 in 281 Odločbe).

83 Treba je opozoriti, da se mora Komisija pri presoji dejanskega vpliva kršitve na trg opirati na konkurenco, ki bi normalno obstajala, če ne bi bilo kršitve (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 16. decembra 1975 v zadevi Suiker Unie in drugi proti Komisiji, od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 in 114/7373, Recueil, str. 1663, točki 619 in 620, sodbe Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Mayr-Melnhof proti Komisiji, T-347/94, Recueil, str. II-1751, točka 235; z dne 11. marca 1999 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, T-141/94, Recueil, str. II-347, točka 645, ter z dne 9. julija 2003 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, T-224/00, Recueil, str. II-2597, v nadaljevanju: sodba ADM I, točka 150).

84 Pri omejevalnem sporazumu o cenah lahko Komisija o učinkih kršitve sklepa iz dejstva, da so člani omejevalnega sporazuma sprejeli ukrepe za uporabo dogovorjenih cen, s tem ko so jih na primer sporočali strankam, ko so svojim zaposlenim naročali, naj jih uporabijo kot pogajalsko osnovo, ter s tem ko so nadzorovali njihovo uporabo s strani konkurentov in svoje prodajne službe. Za sklepanje o vplivu na trg namreč zadošča, da so se dogovorjene cene uporabljale kot podlaga za določanje posameznih transakcijskih cen, zaradi česar je bil pogajalski prostor strank omejen (zgoraj v točki 80 navedena sodba Hercules Chemicals proti Komisiji, točki 340 in 341, sodbi Sodišča prve stopnje z dne 20. aprila 1999 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, imenovana „PVC II“, od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, str. II-931, točke od 743 do 745, ter z dne 14. decembra 2006 v zadevi Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točka 285).

85 Po drugi strani pa v primeru ugotovitve izvajanja omejevalnega sporazuma od Komisije ni mogoče zahtevati, da bi morala sistematično dokazati, da so sporazumi zadevnim podjetjem dejansko omogočili, da so dosegla višje transakcijske cene, kot bi jih, če ne bi bilo omejevalnega sporazuma. V zvezi s tem ni mogoče sprejeti trditve, da se lahko pri določanju teže kršitve upošteva samo dejstvo, da bi bila višina transakcijskih cen brez dogovarjanja drugačna (sodba Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji, C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točki 53 in 62). Poleg tega ne bi bilo sorazmerno, če bi se zahteval tak dokaz, za katerega bi se porabilo veliko sredstev, saj bi bili potrebni hipotetični izračuni, ki bi temeljili na ekonomskih modelih, katerih natančnost lahko sodišče le težko preveri in katerih zanesljivost nikakor ni dokazana (sklepni predlogi generalnega pravobranilca Mischa k sodbi Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji, C-283/98 P, Recueil, str. I-9855, I-9858, točka 109).

86 Za oceno teže kršitve je namreč odločilno, ali so udeleženci omejevalnega sporazuma storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi njihovi nameni imeli konkretne učinke. Na nadaljnje dogajanje v zvezi z dejansko uresničenimi tržnimi cenami so lahko vplivali drugi dejavniki, nad katerimi udeleženci omejevalnega sporazuma niso imeli nadzora. Udeleženci omejevalnega sporazuma zunanjih dejavnikov, ki so ovirali njihova prizadevanja, ne morejo navajati v svojo korist in jih razlagali kot dejavnike, ki bi upravičevali zmanjšanje globe (sklepni predlogi generalnega pravobranilca Mischa k zgoraj v točki 85 navedeni sodbi Mo och Domsjö proti Komisiji, točke od 102 do 107).

87 Komisija je torej na podlagi izvajanja omejevalnega sporazuma upravičeno sklepala, da je ta vplival na trg, potem ko je umestno ugotovila, da je omejevalni sporazum trajal več kot enajst let in da so udeleženci navedenega omejevalnega sporazuma nadzorovali več kot 90 % trga EGP.

88 V zvezi z utemeljenostjo ugotovitev, na podlagi katerih je Komisija v obravnavani zadevi prišla do tega sklepa, je treba poudariti, da tožeča stranka ni dokazala in da niti ne zatrjuje, da se omejevalni sporazum ni izvajal.

89 Tožeča stranka je seveda navedla „obrobno“ vlogo pri izvajanju protipravnih ravnanj na področju mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov ter neprodajo karbonskih in grafitnih blokov tretjim osebam. Pri očitku o napačni presoji Komisije glede olajševalnih okoliščin je tudi trdila, da sama dejansko ni izvajala nekaterih kartelnih sporazumov. Vendar trditev, ki jih tožeča stranka navaja glede svojega ravnanja, ni mogoče sprejeti. Domnevno dejansko ravnanje podjetja je namreč neupoštevno pri presoji vpliva omejevalnega sporazuma na trg, ker je treba upoštevati le učinke, ki izhajajo iz kršitve kot celote (zgoraj v točki 80 navedeni sodbi Komisija proti Anic Partecipazioni, točka 152, in Hercules Chemicals proti Komisiji, točka 342).

90 Iz pisnih vlog tožeče stranke izhaja, da je ta navedla le, da je imel omejevalni sporazum za nekatere zadevne proizvode le omejen vpliv in je bil le delno izveden, pri čemer s to trditvijo, če predvidevamo, da je resnična, ni mogoče dokazati, da je Komisija napačno ocenila težo kršitve, s tem ko je upoštevala, da so zadevna protipravna ravnanja imela dejanski protikonkurenčen vpliv na trg EGP za zadevne proizvode (sodba Sodišča prve stopnje z dne 25. oktobra 2005 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točka 148).

91 Poudariti je še treba, da je, čeprav bi domnevali, da Komisija konkretnega vpliva omejevalnega sporazuma ni dokazala v pravno zadostni meri, opredelitev te kršitve za „zelo resno“ še vedno primerna. Trije vidiki ocene teže kršitve namreč nimajo enake teže v okviru celotne presoje. Narava kršitve ima odločilno vlogo zlasti pri opredeljevanju „zelo resnih“ kršitev. V zvezi s tem iz opisa zelo resnih kršitev v Smernicah izhaja, da so lahko sporazumi ali usklajena ravnanja, katerih namen je, kot v obravnavanem primeru, zlasti določanje cen, že zaradi svoje narave opredeljeni kot „zelo resni“, ne da bi bilo treba taka ravnanja opredeliti na podlagi posebnega vpliva ali

geografske razsežnosti. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da čeprav so v opisu resnih kršitev izrecno navedeni vpliv na trg in učinki na obsežna območja skupnega trga, pa v opisu zelo resnih kršitev ni nikakršnih zahtev glede dejanskega vpliva na trg niti glede učinkov na natančno določeno geografsko območje (sodba Sodišča prve stopnje z dne 27. julija 2005 v zadevi Brasserie nationale in drugi proti Komisiji, od T-49/02 do T-51/02, ZOdl., str. II-3033, točka 178, in zgoraj v točki 90 navedena sodba Groupe Danone proti Komisiji, točka 150).

92 Glede trditve o predhodni praksi Komisije, ki je v nasprotju s pristopom, uporabljenim v Odločbi, je treba spomniti tudi, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča (sodbi Sodišča z dne 21. septembra 2006 v zadevi JCB Service proti Komisiji, C-167/04 P, ZOdl., str. I-8935, točki 201 in 205, in z dne 7. junija 2007 v zadevi Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, C-76/06 P, ZOdl., str. I-4405, točka 60) izhaja, da upravna praksa Komisije ne more služiti kot pravni okvir za globe na področju konkurence in da so odločbe glede ostalih zadev le namig glede morebitnega obstoja diskriminacije, ker je malo verjetno, da so njihove okoliščine, kot so trgi, proizvodi, podjetja in zadevna obdobja, enake. Treba je ugotoviti, da tožeča stranka v obravnavanem primeru ni predložila dokaza o taki diskriminaciji.

93 Tožeča stranka nazadnje trdi, da bi Komisija ob domnevi *quod non*, da se zadevna ravnanja lahko opredelijo kot „zelo resna“ morala določiti izhodiščni znesek globe na najnižji stopnji lestvice glob, ki se uporabljajo za „zelo resne“ kršitve, predvsem zaradi upoštevanja omejenega vpliva teh ravnanj na zadevne trge.

94 Zdi se, da tožeča stranka s to utemeljitvijo, čeprav je priznala, da je bila kršitev pravilno opredeljena kot „zelo resna“, trdi, da je Komisija kršila načelo sorazmernosti, ko je določila 35 milijonov EUR kot izhodiščni znesek globe, ki ne bi smel biti višji od 20 milijonov EUR, glede na omejeni vpliv kršitve zaradi neudeležbe tožeče stranke pri kršitvi, storjeni na trgu karbonskih in grafitnih blokov in plošč, njene obrobne udeležbe pri kršitvah, storjenih v sektorju mehanskih proizvodov, ter izjemno omejenega vpliva nezakonitih ravnanj na trge elektrotehničnih proizvodov.

95 Vendar je treba spomniti, kot je bilo predstavljeno zgoraj v točki 89, da dejansko ravnanje, ki naj bi ga podjetje sprejelo, ni upoštevno za presojo vpliva omejevalnega sporazuma na trg.

96 Poleg tega iz uvodnih izjav 120 in 124 Odločbe izhaja, da Komisija ni sklepala, da je omejevalni sporazum imel velik vpliv za vse zadevne proizvode in stranke, ter je nasprotno celo sama priznala, da je moral biti ta vpliv bolj omejen za nekatere posebne proizvode, kot trdi tožeča stranka, ki svoje trditve opira na ugotovitve Komisije. Tožeča stranka sicer ne trdi niti *a fortiori* ne dokazuje, da je Komisija napačno opisala učinke omejevalnega sporazuma, s tem ko jih je prikazala kot čezmerne.

97 Treba je tudi spomniti, da je tožeča stranka sodelovala pri sklopu sporazumov in/ali usklajenih ravnanj o ogljikovih in grafitnih proizvodih za uporabo v elektrotehničnih in mehanskih proizvodih ter o karbonskih in grafitnih blokih, iz katerih se ti proizvodi proizvajajo, ker je bila cela skupina proizvodov predmet samo ene zapletene kršitve. Pri presoji vpliva omejevalnega sporazuma na trg je treba upoštevati le učinke, ki izhajajo iz kršitve kot celote (glej v tem smislu zgoraj v točki 80 navedeni sodbi Komisija proti Anic

Partecipazioni, točka 152, in Hercules Chemicals proti Komisiji, točka 342), in tožeča stranka ne navaja omejenega vpliva omejevalnega sporazuma za polizdelke, mehanske proizvode niti v preostalem za elektrotehnične proizvode, namenjene „majhnim“ strankam.

98 V teh okoliščinah je treba zavrniti očitek o nesorazmernosti izhodiščnega zneska globe z vidika domnevno omejenega vpliva zadevnih protipravnih ravnanj.

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na majhno udeležbo tožeče stranke pri omejevalnem sporazumu

99 Tožeča stranka trdi, da mora Komisija pri določitvi teže kršitve in torej izhodiščnega zneska globe upoštevati relativni obseg udeležbe vsakega od vpletenih podjetij. Sklicuje se na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 11. decembra 2003 v zadevi Ventouris proti Komisiji (T-59/99, Recueil, str. II-5257, točki 200 in 219) in Sodišču prve stopnje predlaga, naj bistveno zmanjša znesek globe, da bi upoštevalo njeno neudeležbo pri ravnanjih na trgu karbonskih in grafitnih blokov ter majhno vlogo, ki jo je imela v ravnanjih v sektorju mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov. Komisija naj bi, s tem ko je tožeči stranki naložila izhodiščni znesek v višini 35 milijonov EUR, enako kot družbi Morgan, in v višini 21 milijonov EUR samo za družbi Schunk in SGL, čeprav so ta podjetja sodelovala pri vseh ravnanjih, ki so predmet Odločbe, kršila načelo enakega obravnavanja.

100 Kot Komisija upravičeno poudarja, utemeljitev tožeče stranke izhaja iz zamenjave med presojo teže kršitve, ki se uporablja za določitev izhodiščnega zneska globe, in presoje

relativnega obsega udeležbe vsakega od zadevnih podjetij pri kršitvi, kar je treba preučiti pri morebitni uporabi obteževalnih ali olajševalnih okoliščin.

101 Kot je že bilo navedeno, je Komisija pri presoji teže kršitve in v skladu s Smernicami upoštevala naravo te kršitve, njen dejanski vpliv na zadevni trg in geografsko razsežnost tega trga.

102 Kadar se Komisija opira na vpliv kršitve, da bi ocenila njeno težo, se v skladu s točko 1 A, prvi in drugi pododstavek, Smernic pri tem upoštevajo učinki, ki izhajajo iz celotne kršitve, pri kateri so sodelovala vsa podjetja (zgoraj v točki 80 navedena sodba Komisija proti Anic Participazioni, točka 152), tako da upoštevanje posameznega ravnanja ali podatkov o vsakem podjetju pri tem ni pomembno.

103 Tudi sklicevanje na zgoraj v točki 99 navedeno sodbo Ventouris proti Komisiji (točki 200 in 219) ni upoštevno, ker se ne nanaša na samo eno kršitev kot v obravnavanem primeru, ampak na kazen, ki jo je Komisija uporabila za ločeni kršitvi. Sodišče prve stopnje v tej sodbi ugotavlja, da je Komisija enako kaznovala podjetja, ki so sodelovala pri obeh kršitvah, in podjetja, ki so sodelovala samo pri eni od kršitev, ter tako ni upoštevala načela sorazmernosti. Tožeči stranki, ki pri eni od obeh kršitev ni sodelovala, kaznovana pa je bila, kot če bi sodelovala pri obeh kršitvah, je Sodišče prve stopnje zmanjšalo znesek globe.

104 V tem primeru tožeča stranka ne izpodbija obstoja samo ene kršitve in svoje udeležbe pri tej kršitvi. Trdi samo, da je relativni obseg njene udeležbe manjši od relativnega obsega udeležbe drugih vpletenih podjetij, kot so družbe Morgan, Schunk in SGL. Utemeljitev tožeče stranke, ki jo je predstavila v podporo tej trditvi, bo torej preučena pri očitkih, ki se nanašajo na napačno presojo olajševalnih okoliščin s strani Komisije.

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na promet tožeče stranke

105 Komisija je ob upoštevanju velike razlike med velikostjo zadevnih podjetij in da bi se upoštevala specifična teža vsakega od njih ter zato dejanski vpliv njegove kršitve na konkurenco, v skladu s točko 1 A, četrti in šesti pododstavek, Smernic, podjetja, ki so bila udeležena pri kršitvi, obravnavala različno. V ta namen je na podlagi prometa, ki ga je vsako podjetje v EGP doseglo od proizvodov, na katere se nanaša ta postopek, pri čemer je upoštevala tudi lastno porabo vsakega podjetja, zadevna podjetja razporedila v tri kategorije. Iz tega izhaja obseg tržnega deleža, ki predstavlja relativno težo vsakega podjetja pri kršitvi in njegovo dejansko gospodarsko sposobnost povzročiti precejšnjo škodo konkurenci (uvodne izjave od 289 do 291 Odločbe).

106 Primerjava je temeljila na podatkih o prometu (izražen v milijonih EUR) v zadnjem letu kršitve, namreč letu 1998, ki ga je mogoče pripisati zadevnim proizvodom, ti podatki pa

izhajajo iz razpredelnice 1 v uvodni izjavi 37 Odločbe, z naslovom „Ocena prometa (vključno z vrednostjo lastne porabe) in tržnih deležev v EGP v letu 1998 za skupino proizvodov, ki so predmet postopka“:

Dobavitelji	Promet (skupaj z vrednostjo lastne porabe)	Tržni delež v EGP (v %)
Conradty	9	3
Hoffmann	17	6
[LCL]	84	29
Morgan	68	23
Schunk	52	18
SGL	41	14
Različni	20	7
Skupaj	291	100

107 Tožeča stranka in družba Morgan, za kateri se je štelo, da sta največja gospodarska subjekta s tržnim deležem, večjim od 20 %, sta bili zato razvrščeni v prvo kategorijo. Družbi Schunk in SGL, ki sta srednja gospodarska subjekta s tržnim deležem od 10 do 20 %, sta bili razvrščeni v drugo kategorijo. Družbi Hoffmann in Conradty, za kateri se je zaradi tržnega deleža, manjšega od 10 %, štelo, da sta majhna gospodarska subjekta, sta bili razvrščeni v tretjo kategorijo (uvodni izjavi 37 in 297 Odločbe).

108 Na podlagi zgoraj navedenega je Komisija v skladu s težo kršitve določila izhodiščne zneske v višini 35 milijonov EUR za tožečo stranko in družbo Morgan, 21 milijonov EUR za družbi Schunk in SGL ter 6 milijonov EUR za družbi Hoffmann in Conradty (uvodna izjava 298 Odločbe).

109 Tožeča stranka v okviru tega očitka trdi, da je Komisija morala upoštevati promet od prodaje zadevnih proizvodov v EGP in da izhodiščni znesek 35 milijonov EUR ni sorazmeren glede na promet, ustvarjen na vsakem od zadevnih trgov (navedeni znesek pomeni 41,7 % prometa v višini 84 milijonov EUR, navedenega v Odločbi, 46,3 % prometa za elektrotehnične ogljikove in grafitne proizvode ter 421 % prometa za mehanske ogljikove in grafitne proizvode), ta ugotovitev pa naj bila nujna glede na predhodno prakso odločanja Komisije in sodno prakso. Na podlagi te sodne prakse bi moral biti znesek globe „razumno v skladu“ s prometom, ustvarjenim na upoštevnem trgu.

110 Prvič, treba je spomniti, da na podlagi ustaljene sodne prakse Sodišča (zgoraj v točki 92 navedeni sodbi JCB Service proti Komisiji, točki 201 in 205, ter Britannia Alloys & Chemicals proti Komisiji, točka 60) praksa odločanja Komisije ne more služiti kot pravni okvir za globe na področju konkurence, odločbe glede preostalih zadev pa so le namig glede morebitnega obstoja diskriminacije, ker je malo verjetno, da so okoliščine v teh zadevah, kot so trgi, proizvodi, podjetja in zadevna obdobja, enake.

111 Ugotoviti je treba, da tožeča stranka ni predložila dokaza o taki diskriminaciji. Na splošno trdi, da analiza nedavne prakse odločanja Komisije kaže, da je najvišji znesek globe, ki se običajno uporabi v zadevah, ki se nanašajo na „zelo resne“ kršitve, ki se izvajajo na svetovni ravni ali na celotnem ozemlju EGP, običajno od 10 do 20 % prometa, ki ga zadevno podjetje ustvari na upoštevnih trgih. Tožeča stranka poudarja, da naj bi ji Komisija v zadevi Posebni grafiti naložila izhodiščni znesek v višini 7,5 milijona EUR, ki je približno 14,5 % svetovnega prometa, ustvarjenega s prodajo zadevnih proizvodov.

112 To trditev izpodbija Komisija, ki navaja primere odločb, v katerih je uporabila izhodiščne zneske, ki so presegali 20 % prometa, ki so ga zadevna podjetja ustvarila na upoštevnem trgu. Komisija tako navaja primer družbe Asea Brown Boveri Ltd, ki ji je bil z Odločbo 1999/60/ES z dne 21. oktobra 1998 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (IV/35.691/E-4 – Predizolirane cevi, UL 1999, L 24, str. 1), popravljeno pred objavo, naložen izhodiščni znesek globe v višini 50 milijonov EUR, ki je pomenil 23 % prometa, ustvarjenega z zadevnimi proizvodi. Komisija navaja tudi Odločbo 2003/437/ES z dne 11. decembra 2001 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Pogodbe EGP (Zadeva COMP/E-1/37.027 – Cinkov fosfat, UL 2003, L 153, str. 1), v kateri je izhodiščni znesek 3 milijone EUR pomenil skoraj 100 % prometa vsakega od štirih glavnih udeležencev omejevalnega sporazuma na zadevnem trgu.

113 Spomniti je še treba, da ima Komisija pri določanju višine glob diskrecijsko pravico, da bi ravnanje podjetij usmerila k spoštovanju pravil o konkurenci (sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn proti Komisiji, T-229/94, Recueil, str. II-1689, točka 127). Dejstvo, da je Komisija v preteklosti za določene vrste kršitev uporabila globe določene ravni, torej ne more preprečiti možnosti, da to raven kadar koli zviša zaradi zagotovitve izvajanja politike konkurence Skupnosti (sodba Sodišča z dne 7. junija 1983 v zadevi Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 109) in okrepitve odvračilnega učinka glob (sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi SCA Holding proti Komisiji, T-327/94, Recueil, str. II-1373, točka 179).

114 Drugič, treba je opozoriti, da v nasprotju s trditvijo tožeče stranke Komisija pri določanju višine glob v skladu s težo in trajanjem zadevnih kršitev ni dolžna opraviti izračuna globe na podlagi zneskov, ki temeljijo na prometu zadevnih podjetij in še zlasti na celotnem prometu, ustvarjenem z zadevnimi proizvodi (glej v tem smislu zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 255).

115 Težo kršitve je treba ugotoviti ob upoštevanju velikega števila dejavnikov, kot so okoliščine posameznega primera, njegov kontekst in odvračilen učinek glob, in to ne da bi bil narejen zavezujoč in dokončen seznam meril, ki jih je treba obvezno upoštevati (glej zlasti zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 241 in navedena sodna praksa).

116 Z izjemo spoštovanja zgornje meje, ki jo določa člen 15(2) Uredbe št. 17 in se nanaša na skupni promet (zgoraj v točki 113 navedena sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 119), je Komisiji dovoljeno, da upošteva promet zadevnega podjetja za to, da bi pri določitvi višine globe presodila težo kršitve, vendar pa temu prometu ni treba pripisati nesorazmerne pomembnosti glede na druge elemente presoje (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 257 in navedena sodna praksa).

117 V obravnavani zadevi je Komisija uporabila metodo izračuna, ki je določena v Smernicah in pri presoji teže kršitve za določitev višine globe predvideva upoštevanje velikega števila dejavnikov, med katerimi so zlasti narava kršitve, njen dejanski vpliv, geografske razsežnosti zadevnega trga in potreben odvračilen učinek globe. Čeprav Smernice ne določajo, da se višina glob izračuna v skladu s celotnim ali v skladu z upoštevnim prometom, ne nasprotujejo temu, da bi se, če okoliščine to zahtevajo, pri določitvi višine globe takšen promet upošteval zaradi spoštovanja splošnih načel prava Skupnosti (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točki 258 in 260).

118 Iz tega izhaja, da čeprav ni mogoče zanikati, kot poudarja tožeča stranka, da je promet od zadevnih proizvodov primerna podlaga za ocenitev – kot je storila Komisija v Odločbi – škode, povzročene konkurenci na trgu zadevnih proizvodov v EGP, in

relativnega pomena udeležencev omejevalnega sporazuma glede na zadevne proizvode, ostaja dejstvo, da ta dejavnik še zdaleč ni edino merilo, na podlagi katerega mora Komisija presoditi težo kršitve.

119 Zato bi to v nasprotju s trditvami tožeče stranke pomenilo, da bi se temu elementu pripisalo prevelik pomen, če bi se presoja sorazmernosti izhodiščnega zneska globe, ki jo je določila Komisija, omejila na primerjavo navedenega zneska s prometom zadevnih proizvodov. Narava kršitve, njen dejanski vpliv, geografske razsežnosti zadevnega trga in potreben odvračilen učinek globe – ki jih je Komisija v obravnavani zadevi upoštevala – lahko prav tako upravičujejo zgoraj navedeni znesek. V zvezi s tem je Komisija kršitev upravičeno opredelila za „zelo resno“, saj je bila tožeča stranka udeležena pri horizontalnem omejevalnem sporazumu s konkretnim vplivom na trg zadevnih proizvodov v EGP, katerega predmet so bili v glavnem neposredno ali posredno določanje prodajnih cen in drugih pogojev poslovanja, ki veljajo za stranke, določanje razdelitve trgov, zlasti z dodelitvijo strank, in usklajeno ravnanje do konkurentov, ki niso bili udeleženci kartela.

120 Tretjič, glede trditve o nesorazmernosti izhodiščnega zneska glede na promet, ustvarjen na „vsakem od zadevnih trgov“, Komisija ne upošteva opredelitve samo ene kršitve, ki jo je tožeča stranka izrecno priznala v pisnih vlogah. Razmerje, ki ga tožeča stranka ugotavlja med izhodiščnim zneskom in prometom, ustvarjenim z elektrotehničnimi ogljikovimi in grafitnimi proizvodi na eni strani ter mehanskimi ogljikovimi in grafitnimi proizvodi na drugi strani, tako ni pomembno, saj se lahko upošteva samo razmerje med navedenim zneskom in prometom, ustvarjenim na upoštevnem trgu, ki je v Odločbi ocenjen na 84 milijonov EUR.

121 Dejstvo, da je izhodiščni znesek globe skoraj enak polovici navedenega prometa, pa ni prepričljivo. Ta znesek 35 milijonov EUR je namreč samo vmesni znesek, ki se nato pri uporabi metode, določene v Smernicah, prilagodi glede na trajanje kršitve in

ugotovljene obteževalne ali olajševalne okoliščine (sodba Sodišča prve stopnje z dne 9. julija 2003 v zadevi Cheil Jedang proti Komisiji, T-220/00, Recueil, str. II-2473, točka 95).

122 Smernice, zlasti glede kršitev, ki jih je treba opredeliti kot „zelo resne“, se omejujejo na navedbo, da so mogoči zneski glob „nad 20 milijonov [EUR]“. Edine omejitve, navedene v Smernicah, ki veljajo za take kršitve, so splošna omejitev 10 % celotnega prometa, ki jo določa člen 15(2) Uredbe št. 17 (glej preambulo in točko 5(a) Smernic) – katere kršitev se v obravnavani zadevi ne zatrjuje – ter omejitve v zvezi z dodatnim zneskom, ki se lahko določi zaradi trajanja kršitve (glej točka 1 B, prvi odstavek, druga in tretja alinea, Smernic). Smernice za „zelo resno“ kršitev ne določajo ničesar, kar bi nasprotovalo zvišanju ravni na absolutno vrednost, ki je enaka tej, ki jo je v obravnavani zadevi uporabila Komisija.

123 Na podlagi sodne prakse člen 15(2) Uredbe št. 17 Komisiji ne prepoveduje, da se pri svojem izračunu sklicuje na vmesni znesek, ki presega omejitev 10 % celotnega prometa. Prav tako ne nasprotuje temu, da se vmesno izračunavanje, ki upošteva težo in trajanje kršitve, opravi pri znesku, ki to omejitev presega (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 278).

124 Tožeča stranka se nazadnje ne more učinkovito sklicevati na zgoraj v točki 113 navedeno sodbo Musique diffusion française in drugi proti Komisiji ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. julija 1994 v zadevi Parker Pen proti Komisiji (T-77/92, Recueil, str. II-549), ker se ti nanašata na določitev končnega zneska globe in ne na določitev izhodiščnega zneska glede na težo kršitve ter ker Komisija v obravnavanem primeru izračuna navedenega zneska ni oprla na ves promet tožeče stranke (glej v tem smislu

zgoraj v točki 121 navedeno sodbo Cheil Jedang proti Komisiji, točki 98 in 99, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi ABB Asea Brown Boveri proti Komisiji, T-31/99, Recueil, str. II-1881, točka 156).

125 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba očitek, ki se nanaša na čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na promet tožeče stranke, zavrniti.

Upoštevanje odvračilnega učinka globe

126 Prvič, tožeča stranka očita Komisiji – prvič šele v repliki – da je kršila člen 253 ES glede upoštevanja potrebnega odvračilnega učinka globe.

127 Iz sodne prakse izhaja, da je tožbeni razlog, ki se nanaša na neobrazložitev ali pomanjkljivo obrazložitev, razlog javnega reda, ki ga sodišče Skupnosti upošteva po uradni dolžnosti (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 67) in na kateri se zato lahko stranke sklicujejo v kateri koli fazi postopka (sodba Sodišča z dne 20. februarja 1997 v zadevi Komisija proti Daffix, C-166/95 P, Recueil, str. I-983, točka 25, ter sodba Sodišča prve stopnje z dne 13. decembra 2001 v zadevi Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, T-45/98 in T-47/98, Recueil, str. II-3757, točka 125).

128 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora obrazložitev individualne odločbe jasno in nedvoumno izražati sklepanje institucije, ki izda akt, tako da se lahko zadevne stranke

seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da pristojno sodišče lahko izvaja sodni nadzor. Zahteva po obrazložitvi se presoja glede na okoliščine primera. Ne zahteva pa se, da se v obrazložitvi navedejo vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, saj je treba vprašanje, ali akt izpolnjuje zahteve člena 253 ES, presojati ne le na podlagi besedila zadevnega akta, ampak tudi glede na okoliščine, v katerih je bil ta akt izdan (glej zgoraj v točki 127 navedeno sodbo Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 63 in navedena sodna praksa).

129 Glede določanja glob zaradi kršitve konkurenčnega prava Komisija svojo obveznost obrazložitve izpolni, ko v odločbi navede elemente presoje, na podlagi katerih je lahko določila težo in trajanje kršitve, ne da bi morala v njej navesti podrobnejšo obrazložitev ali številčne podatke v zvezi z metodo izračuna globe (glej v tem smislu zgoraj v točki 85 navedeno sodbo Cascades proti Komisiji, točke od 38 do 47, ter tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 2003 v zadevi Atlantic Container Line in drugi proti Komisiji, T-191/98, od T-212/98 do T-214/98, Recueil, str. II-3275, točka 1532). Da bi se spoštovala obveznost obrazložitve, ni treba navesti številčnih podatkov v zvezi z metodo izračuna glob, pa naj bodo ti podatki še tako koristni (sodba Sodišča z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Salzgitter proti Komisiji, C-182/99 P, Recueil, str. I-10761, točka 75).

130 Glede obrazložitve izhodiščnih zneskov v absolutnem smislu je treba spomniti, da so globe instrument konkurenčne politike Komisije, ki mora imeti diskrecijsko pravico pri določanju njihove višine, da bi ravnanje podjetij usmerila k spoštovanju pravil o konkurenci (sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. aprila 1995 v zadevi Martinelli proti Komisiji, T-150/89, Recueil, str. II-1165, točka 59). Poleg tega je treba preprečiti, da bi gospodarski subjekti zlahka predvideli višino glob. Zato ni mogoče zahtevati, da bi morala Komisija v zvezi s tem predložiti druge elemente obrazložitve, ki se ne nanašajo na težo in trajanje kršitve.

131 Glede trditve v obravnavanem primeru, da v Odločbi ni obrazloženo upoštevanje odvračilnega učinka pri določitvi izhodiščnega zneska in da ta dejavnik ni individualiziran, je treba poudariti, prvič, da je glede na to, da je odvračilnost eden od namenov globe, zahteva po njeni zagotovitvi splošna zahteva, ki mora voditi Komisijo ves čas postopka izračuna globe in ne pomeni nujno, da mora biti poseben del tega izračuna tudi skupna ocena vseh upoštevnih okoliščin zaradi doseganja tega namena (sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. marca 2006 v zadevi BASF proti Komisiji, T-15/02, ZOdl., str. II-497, točka 226).

132 Komisija v Smernicah ni določila metodologije ali individualiziranih dejavnikov za upoštevanje cilja odvračanja, ki bi, če bi bili izrecno določeni, lahko bili zavezujoči. V točki 1 A, četrti pododstavek, Smernic je v kontekstu navedb v zvezi s presojo teže kršitve navedeno le, da bo treba določiti kazen na ravni, ki naj zagotavlja, da ima dovolj odvračilen učinek.

133 Drugič, v nasprotju s trditvami tožeče stranke je Komisija v okviru predstavitve splošnega pristopa pri določanju glob izrecno poudarila, da je globe treba določiti v znesku, ki ima odvračilen učinek, da je udeležence omejevalnega sporazuma različno obravnavala na podlagi njihovega tržnega deleža, določenega glede na upoštevni promet, in da je izhodiščni znesek globe za družbo LCL določila v višini 35 milijonov EUR (uvodni izjavi 271 in 289 Odločbe).

134 Iz Odločbe jasno izhaja, da je Komisija, da bi določila izhodiščni znesek globe glede na težo kršitve, po eni strani kršitev opredelila ob upoštevanju objektivnih dejavnikov, in sicer narave kršitve, njenega vpliva na trg in geografske razsežnosti tega trga, po drugi strani pa je upoštevala subjektivne dejavnike, in sicer specifično težo vsakega od podjetij, udeleženih pri omejevalnem sporazumu, in zato dejanski vpliv njegove kršitve na konkurenco. Komisija je torej cilj zagotavljanja odvračilnosti globe zasledovala

predvsem v okviru tega drugega dela svoje analize glede na relativno težo vsakega podjetja pri kršitvi in njegove dejanske gospodarske sposobnosti povzročiti precejšnjo škodo konkurenci na zadevnem trgu. Komisija je po oceni teže kršitve neposredno določila izhodiščni znesek ob upoštevanju vseh zgoraj navedenih dejavnikov.

135 Iz tega sledi, da je Komisija v Odločbi v skladu s sodno prakso, navedeno zgoraj v točki 129, navedla elemente presoje, na podlagi katerih je lahko določila težo in trajanje kršitve, ter da ji zato ni mogoče očitati kršitve člena 253 ES.

136 Drugič, tožeča stranka trdi, da je Komisija z zvišanjem izhodiščnega zneska zaradi odvračilnega učinka kršila načelo *non bis in idem*. Po mnenju tožeče stranke Komisija v Odločbi in odgovoru na tožbo nepravilno utemeljuje zaporedni zvišanji zneska globe, s tem ko se opira na isti razlog, in sicer poznavanje in zavedanje nezakonitosti zadevnih ravnanj. Tožeča stranka trdi, da ji Komisija s tem dvakrat nalaga globo na isti podlagi in tako krši zgoraj navedeno načelo.

137 Treba je opozoriti, da iz povezave določb člena 44(1)(c) in člena 48(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje izhaja, da mora tožba vsebovati predvsem kratek povzetek tožbenih razlogov in da navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. Vendar je treba razlog, ki pomeni razširitev razloga, ki je bil neposredno ali posredno naveden že prej v tožbi in je z njim tesno povezan, razglasiti za dopusten (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 20. septembra 1990 v zadevi Hanning proti Parlamentu, T-37/89, Recueil, str. II-463, točka 38, in z dne 17. julija 1998 v zadevi Thai Bicycle proti Svetu, T-118/96, Recueil, str. II-2991, točka 142).

138 Ni sporno, da je tožeča stranka očitek, ki se nanaša na kršitev načela *non bis in idem*, prvič navedla v repliki v odgovor na domnevno novo obrambno sredstvo Komisije, da sme določiti izhodiščni znesek globe ob upoštevanju odvračilnega učinka te globe, zlasti kadar je bila storjena klasična kršitev prava Skupnosti.

139 Te ugotovitve, ki jo je Komisija predstavila v odgovoru na tožbo, ni mogoče šteti za pravno ali dejansko okoliščino, ki se je pojavila med postopkom, ker je Komisija v Odločbi jasno navedla potrebo po zagotavljanju, da se globa določi na ravni, ki naj zagotavlja, da ima dovolj odvračilen učinek. Poleg tega posebno zatrjevanje kršitve načela *non bis in idem* glede na uporabo odvračilnega učinka ne pomeni razširitve razloga, ki je bil neposredno ali posredno naveden že prej v tožbi.

140 V teh okoliščinah je treba očitek, ki se nanaša na kršitev načela *non bis in idem*, zavreči kot nedopusten.

141 Tretjič, tožeča stranka trdi, da uporaba odvračilnega učinka vsekakor ni bila primerna in zato ni bila utemeljena. Tožeča stranka trdi, da je temeljito in dejansko spremenila vodenje svoje poslovne politike od začetka postopka v Združenih državah aprila 1999 in dolgo pred posredovanjem Komisije, kar dokazuje, da je že bila odvrnjena od kakršne koli nove kršitve pravil o konkurenci. Zato je treba po mnenju tožeče stranke razveljaviti zvišanje globe, naložene zaradi odvračilnega učinka, in bistveno zmanjšati izhodiščni znesek globe.

142 Treba je ugotoviti, da je treba zgoraj navedeni očitek prav tako zavreči kot nedopusten na podlagi člena 48(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje, in sicer iz istih razlogov, kot so navedeni zgoraj v točki 139.

143 Vsekakor iz sodne prakse izhaja, da čeprav je gotovo pomembno, da podjetje sprejme ukrepe, da bi preprečilo, da bi njegovi uslužbenci v prihodnosti ponovno kršili Skupnostno konkurenčno pravo, to dejstvo v ničemer ne spreminja dejstva ugotovljene kršitve. Komisija torej ni dolžna upoštevati take okoliščine kot olajševalne okoliščine, zlasti kadar je zadevna kršitev – kot v obravnavanem primeru – očitna kršitev člena 81 ES (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 373). Čeprav tožeča stranka navaja to okoliščino pri upoštevanju odvračilnega učinka globe in ne formalno kot olajševalno okoliščino, je treba v obravnavanem primeru uporabiti enako rešitev.

144 Glede tega je treba opozoriti, da ni mogoče določiti stopnje učinkovitosti notranjih ukrepov, ki jih podjetje sprejme za preprečitev ponovnih kršitev konkurenčnega prava. V tem primeru in kot pravilno poudarja Komisija se tožeča stranka zaradi temeljite in dejanske spremembe vodenja svoje poslovne politike, ki naj bi se zgodila ob napovedi začetka postopka v Združenih državah aprila 1999 in se kazala v vzpostavitvi strogega programa upoštevanja pravil o konkurenci, ni odpovedala kartelu, ki je predmet Odločbe, ker se je odločila za sodelovanje šele, ko jo je Komisija obvestila o preiskavi.

145 Zato očitka, ki se nanaša na napačno presojo odvračilnega učinka, in soodvisnega predloga za zmanjšanje zneska globe ni mogoče sprejeti.

Kršitev načela varstva zaupanja v pravo

146 Treba je opozoriti, da pravica sklicevati se na načelo varstva zaupanja v pravo zajema vsakega posameznika, ki je v položaju, v katerem je jasno, da je uprava Skupnosti pri njem vzbudila utemeljena pričakovanja (sodbi Sodišča z dne 11. marca 1987 v zadevi Van den Bergh en Jurgens in Van Dijk Food Products proti Komisiji, 265/85, Recueil, str. 1155, točka 44, in z dne 26. junija 1990 v zadevi Sofrimport proti Komisiji, C-152/88, Recueil, str. I-2477, točka 26), ker se nihče ne more sklicevati na kršitev tega načela brez natančnih, brezpogojnih in skladnih zagotovil, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov, ki bi mu jih zagotovila uprava (sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. aprila 2004 v zadevi Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil, str. II-1181, v nadaljevanju: sodba Tokai I, točka 152 in navedena sodna praksa).

147 Tožeča stranka v obravnavanem primeru trdi samo, da so ji pristojne službe Komisije dale „informacije“, na podlagi katerih je lahko upravičeno „pričakovala“, da naj zaradi njenega prispevka k ugotovitvi kršitve izhodiščni znesek ne bi presegel 20 milijonov EUR. Treba je ugotoviti, da ta opis tožeče stranke glede njenega odnosa z upravo ne ustreza predložitvi natančnih zagotovil s strani služb Komisije. Sklicevanje na telefonski pogovor, v katerem naj bi zastopnik Komisije tožeči stranki povedal, da naj bi bila globa nujno višja od 15 milijonov EUR, „če bi Komisija uporabila izhodiščni znesek v višini 20 milijonov EUR“, v zvezi s tem ni upoštevno glede dokaza o natančnih zagotovilih, saj je Komisija izrazila samo domnevo.

148 Iz tega sledi, da je treba očitek, ki se nanaša na kršitev načela varstva zaupanja v pravo, zavrniti.

149 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba očitka, ki se nanašata na napačno presojo teže kršitve in nesorazmernost izhodiščnega zneska globe, zavrniti.

Trajanje kršitve

150 Trajanje kršitve je v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 eden od dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri določanju višine globe za podjetja, ki so prekršila pravila o konkurenci.

151 Glede trajanja kršitve se v Smernicah razlikuje med kratkotrajnimi kršitvami (na splošno manj kot eno leto), za katere naj se izhodiščni znesek, določen glede na težo, ne bi smel povečati, srednje dolgimi kršitvami (na splošno od enega leta do petih let), za katere se lahko ta znesek poveča za 50 %, in dolgotrajnimi kršitvami (na splošno več kot pet let), za katere se lahko ta znesek poveča za 10 % letno (točka 1 B, prvi pododstavek, od prve do tretje alinee).

152 Komisija je v uvodni izjavi 300 Odločbe navedla, da so vsa podjetja storila dolgotrajno kršitev in da je treba izhodiščne zneske glob zato zvišati za 10 % za vsako dopolnjeno leto kršitve in za 5 % za vsako dodatno obdobje, daljše od šestih mesecev in krajše od enega leta, kar pomeni, da se izhodiščni znesek globe za tožečo stranko zviša za 105 %, ker je pri kršitvi sodelovala deset let in osem mesecev.

153 Prvič, treba je poudariti, da tožeča stranka ne izpodbija izrecno trajanja kršitve, ki ga je upoštevala Komisija. Vendar v točki 140 tožbe navaja, da je Komisija izhodiščni znesek globe zvišala za 105 % za kršitev, ki je trajala deset let in osem mesecev, in to „čeprav je odpravila kršitev vsaj šest mesecev pred drugimi udeleženci“. Zadnja trditev je ponovljena v razpravi o olajševalnih okoliščinah in upoštevanju dejstva, da naj bi tožeča stranka končala kršitev celo pred posredovanjem Komisije in „najpozneje junija 1999“ (točka 165 tožbe). Iz tega sledi, da se tožeča stranka in Komisija strinjata glede trajanja kršitve, ki se je začela oktobra 1988 in končala junija 1999 glede na uvodno izjavo 299 Odločbe.

154 Drugič, treba je poudariti, da tožeča stranka trdi, da je Komisija z zvišanjem izhodiščnega zneska za 105 % kršila načeli pravne varnosti in sorazmernosti, ter samo v podporo tej trditvi navaja prakso odločanja Komisije na tem področju, po kateri se globa zviša za največ 100 % celo za kršitve, ki trajajo več kot 20 let.

155 Vendar zadostuje, da se ugotovi, da je tožeča stranka sama navedla primer odločbe Komisije, v kateri je ta globo zvišala za 125 % za kršitev, ki je trajala dvanajst let in deset mesecev, in sicer Odločbo Komisije 2003/674/ES z dne 2. julija 2002 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva C.37.519 – Metionin, UL 2003, L 255, str. 1). Ta odločba je bila predmet tožbe pri Sodišču prve stopnje (sodba Sodišča prve stopnje z dne 5. aprila 2006 v zadevi Degussa proti Komisiji, T-279/02, ZOdl., str. II-897), ki je potrdilo trajanje kršitve, ki ga je ugotovila Komisija, vendar mu ni bilo treba odločiti o znesku zvišanja, uporabljenem na podlagi te kršitve.

156 Poleg tega je Komisija v odgovoru na tožbo navedla druge primere odločb, v katerih je uporabila zvišanja za več kot 100 %, ki jih tožeča stranka v repliki ni izpodbijala.

157 Poleg tega na podlagi sodne prakse (sodba Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Delacre in drugi proti Komisiji, C-350/88, Recueil, str. I-395, točka 33 in navedena sodna praksa) ni upravičeno, da imajo gospodarski subjekti upravičena pričakovanja glede ohranitve obstoječega položaja, ki se lahko spremeni v okviru diskrecijske pravice institucij Skupnosti.

158 Na področju Skupnostnih pravil o konkurenci pa iz sodne prakse (zgoraj v točki 113 navedena sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 109, in zgoraj v točki 114 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 237) jasno izhaja, da se zaradi njihove učinkovite uporabe zahteva, da lahko Komisija kadar koli prilagodi raven glob potrebam konkurenčne politike. Zato dejstvo, da je Komisija v preteklosti uporabila globe na določeni ravni za nekatere vrste kršitev, tej ne more odvzeti možnosti, da to raven zviša v okviru omejitev, navedenih v Uredbi št. 17.

159 Nazadnje je treba poudariti, da zvišanja izhodiščnega zneska za 105 % ni mogoče šteti za očitno nesorazmernega glede na dolgo trajanje kršitve, ki jo je tožeča stranka priznala.

160 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba očitek, ki se nanaša na kršitev načel pravne varnosti in sorazmernosti zaradi zvišanja izhodiščnega zneska za 105 % na podlagi trajanja kršitve, zavrniti.

Olajševalne okoliščine

161 Če je kršitev zagrešilo več podjetij, je treba, kot izhaja iz sodne prakse, preizkusiti težo udeležbe vsakega izmed teh podjetij pri kršitvi (zgoraj v točki 83 navedena sodba Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 623, ter zgoraj v točki 80 navedena sodba Komisija

proti Anic Partecipazioni, točka 150), da bi se ugotovilo, ali v zvezi z njimi obstajajo obteževalne ali olajševalne okoliščine.

162 V točki 3 Smernic je določena individualizacija osnovnega zneska globe glede na nekatere olajševalne okoliščine.

Neupoštevanje domnevno pasivne vloge tožeče stranke

163 Če je pri kršitvi ugotovljena „izključno pasivna vloga podjetja ali vloga podjetja ‚sledi mojemu vodji'", je to olajševalna okoliščina v skladu s točko 3, prva alinea, Smernic, ker ta pasivna vloga pomeni, da podjetje „ni izstopalo", to pomeni, da ni dejavno sodelovalo pri oblikovanju enega ali več protikonkurenčnih sporazumov (zgoraj v točki 121 navedena sodba Cheil Jedang proti Komisiji, točka 167).

164 Iz sodne prakse izhaja, da se lahko med elementi, ki kažejo na pasivno vlogo podjetja v okviru omejevalnega sporazuma, upošteva njegovo, v primerjavi z „navadnimi" udeleženci omejevalnega sporazuma, znatno bolj neredno sodelovanje na sestankih (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 343) in pozen vstop na trg, ki je predmet kršitve, neodvisno od njegove udeležbe pri tej (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 10. decembra 1985 v zadevi Stichting Sigarettenindustrie in drugi proti Komisiji, od 240/82 do 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 in 269/82, Recueil, str. 3831, točka 100), oziroma tudi obstoj izrecnih izjav o tem predstavnikov tretjih podjetij, ki so bila udeležena pri kršitvi (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Weig proti Komisiji, T-317/94, Recueil, str. II-1235, točka 264).

165 Prvič, tožeča stranka trdi, da ni bila nikoli prisotna na trgu karbonskih in grafitnih blokov in torej ni mogla storiti kršitve na tem trgu. Vsekakor je ob domnevi, da je sodelovala pri kršitvi, storjeni na trgu polizdelkov, njeno vlogo mogoče opredeliti le kot pasivno pri izvajanju te kršitve, kot naj bi Komisija priznala v uvodni izjavi 232 Odločbe.

166 Ko jo je Sodišče prve stopnje na obravnavi vprašalo o natančnem obsegu te trditve, ki je bila izražena v okviru očitka glede upoštevanja olajševalnih okoliščin in katere edini sklep je predlog za precejšnje zmanjšanje globe, je tožeča stranka pojasnila, da njen namen ni bil izpodbijati kršitve, ki jo je ugotovila Komisija, ampak samo zahtevati upoštevanje njene pasivne vloge.

167 Glede protikonkurenčnega ravnanja, povezanega z izključitvijo prirezovalcev, Komisija v uvodni izjavi 154 Odločbe pojasnjuje, da so udeleženci kartela poleg končnih ogljikovih izdelkov, kot so karbonske ščetke, prodajali tudi stisnjene karbonske bloke, ki še niso bili rezani ali strojno obdelani za proizvodnjo ščetk ali drugih proizvodov. Določeno število prirezovalcev, ki niso udeleženci omejevalnega sporazuma, te karbonske bloke kupuje, jih oblikuje in spremeni v končne izdelke, ki jih prodaja strankam. Čeprav so ti prirezovalci stranke udeležencev kartela, so zanje tudi vir konkurence za končne izdelke.

168 Iz uvodnih izjav od 154 do 166 Odločbe izhaja, da je bil cilj politike kartela omejiti konkurenco, ki bi jo za končne izdelke, proizvedene iz teh blokov, lahko izvajali prirezovalci, in sicer tako, da jim niso več hoteli dobavljati karbonskih blokov oziroma da so jim te dobavljali, pri čemer so zanje določili visoke cene.

169 Komisija v uvodnih izjavah 159 in 232 Odločbe tožeči stranki jasno očita, da je sodelovala pri tej politiki kartela. V uvodni izjavi 232 Odločbe je tako navedla:

„Vsekakor Komisija ne sprejema trditve [družbe LCL], da ta ni sodelovala pri dejavnosti kartela za izključitev ‚prirezovalcev', ker je uporabila vse bloke, ki jih je proizvedla sama. Kot je bilo navedeno v [točki] 7.8, je [družba LCL] v resnici sodelovala pri ravnanju kartela, ki je bil ali ne prodajati blokov ‚prirezovalcem', ali jih prodajati samo po zelo visokih cenah. Predvsem naj bi [družba LCL] na sestanku kartela 14. oktobra 1993 na vprašanje ‚Ali bi morali prodajati bloke in se odpovedati naši marži ali ne?' odgovorila, da ‚poskuša prodati čim manj blokov, in meni, da jih je bolje prodajati samo svojim družbam'. Čeprav [družba LCL] sama ni sodelovala pri dejanskem bojkotu ‚prirezovalcev', se je očitno strinjala s splošno politiko kartela, da se ‚prirezovalcem' ne dobavlja več ali da jim dobavlja samo po zelo visokih cenah, in je kot drugi udeleženci kartela imela korist od zmanjšanja konkurence prirezovalcev. Ta dejstva zadostujejo za ugotovitev odgovornosti [družbe LCL]."

170 Iz tega sledi, da v nasprotju s trditvami tožeče stranke uvodna izjava 232 Odločbe nikakor ne vsebuje priznanja pasivne vloge tožeče stranke, torej da ni dejavno sodelovala pri pripravi protikonkurenčnega sporazuma glede izključitve prirezovalcev, ampak nasprotno razkriva izrecno stališče v korist prenehanja dobave blokov prirezovalcem in celo priporočilo take rešitve za udeležence kartela.

171 Drugič, tožeča stranka opozarja, da Komisija priznava, da je imela samo majhno vlogo pri ravnanjih, ki so se izvajala v sektorju mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov. Poleg tega naj bi se tožeča stranka glede na ugotovitve Komisije nehala udeleževati

sestankov tehničnega odbora aprila 1999 oziroma osem mesecev pred razpustitvijo kartela, kar naj bi vsaj družba Schunk štela za velik problem.

172 V bistvu trdi, da se ni udeležila več sestankov, ki so jih družbe Morgan, Schunk in SGL organizirale sočasno s sestanki tehničnega odbora in na katerih se je sprejela večina pomembnih odločitev (zlasti glede določanja cen in razdelitve strank), ter se opira na pričanje enega od svojih uslužbencev, vodje mednarodne proizvodnje za mehanske proizvode, ki je v izjavi poudaril, da se [družba LCL] razen treh sestankov, organiziranih v okviru European Carbon and Graphite Association (ECGA, Evropsko združenje za ogljik in grafit) [2. aprila 1998 v Bandolu (Francija), 12. oktobra 1998 v Berlinu (Nemčija) in 8. aprila 1999 v Stratfordu upon Avon (Združeno kraljestvo)], ni udeležila nobenega drugega dvo- ali večstranskega sestanka o mehanskih proizvodih.

173 Ko jo je Sodišče prve stopnje na obravnavi vprašalo o natančnem obsegu te trditve, je tožeča stranka pojasnila, da se je pričanje njenega uslužbenca nanašalo samo na udeležbo zadevne osebe in da ne izpodbija svoje udeležbe na sestankih tehničnega odbora o mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodih.

174 Iz Odločbe izhaja, da je delovanje kartela temeljilo predvsem na treh vrstah sestankov, in sicer sestankih na vrhu, sestankih tehničnega odbora in lokalnih sestankih, od katerih sta prvi vrsti sestankov potekali dvakrat na leto. Sestanki kartela na evropski ravni so pogosto potekali sočasno s sestanki evropskega poklicnega združenja sektorja, in sicer najprej Association of European Graphite Electrode Producers (AEGEP, Združenje evropskih proizvajalcev grafitnih elektrod), nato ECGA.

175 Odločitve o ravni cen in zvišanjih so se načeloma sprejemale na letni ravni na jesenskem sestanku tehničnega odbora. Tehnični odbor se je po razpravi dogovoril o zvišanjih cen za naslednje leto. Kadar se udeleženci kartela niso uspeli dogovoriti o zvišanju za dano državo, je bilo vprašanje običajno predloženo v odločanje na lokalnem sestanku kartela v zvezi z zadevno državo. Zvišanja cen, dogovorjena na sestankih tehničnega odbora ali lokalnih sestankih, so bila nato potrjena na sestanku na vrhu (uvodni izjavi 98 in 99 Odločbe).

176 Komisija trdi, da so sestanki na vrhu in sestanki tehničnega odbora zadevali elektrotehnične in mehanske ogljikove in grafitne proizvode, ki v Odločbi (uvodna izjava 4) zajemajo končne izdelke in polizdelke, tako da so bili zaradi vse večjega števila proizvodov in večje zapletenosti dogovorov sestanki tehničnega odbora pogosto razdeljeni na ločeni srečanji, na enem so se obravnavali elektrotehnični proizvodi, na drugem mehanski proizvodi (uvodni izjavi 75 in 76 Odločbe).

177 Tožeča stranka ne izpodbija ugotovitev Komisije o načinu delovanja omejevalnega sporazuma. Glede na tako opisano delovanje omejevalnega sporazuma, neizpodbijano udeležbo tožeče stranke na sestankih na vrhu in sestankih tehničnega odbora, že priznano v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ter dejstvo, da je bil zastopnik tožeče stranke uradni poročevalec na sestankih na vrhu za mehanske proizvode, tožeča stranka ne more utemeljeno zahtevati upoštevanja olajševalne okoliščine zaradi izključno pasivne vloge podjetja.

178 Poleg tega je treba poudariti, da tožeča stranka želi, da se ji prizna navedena okoliščina, s tem ko poudarja svoje ravnanje glede nekaterih kartelnih sporazumov ali protipravnih ravnanj, ki jih je zajemala kršitev, ki jo je Komisija upravičeno opredelila kot zapleteno in edino.

179 Ugotoviti je treba, da besedilo točke 3, prva alinea, Smernic, ki se nanaša na zadevno olajševalno okoliščino, nasprotuje trditvi tožeče stranke. Že iz dobesednega branja točke 3, prva alinea, Smernic, ki vsebuje prislov „izključno“ in izraz „kršitev“ v ednini, je mogoče sklepati, da ni dovolj, da zadevno podjetje v nekaterih obdobjih omejevalnega sporazuma ali za nekatere dogovore omejevalnega sporazuma „ni izstopalo“ (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 27. septembra 2006 v zadevi Jungbunzlauer proti Komisiji, T-43/02, ZOdl., str. II-3435, točka 254).

180 Poleg tega se pristop, po katerem se presoja ravnanja podjetja razlikuje glede na predmet zadevnih sporazumov ali usklajenih ravnanj, zdi vsaj teoretičen, kadar so ti sporazumi in ravnanja del splošne strategije, ki določa ravnanje udeležencev kartela na trgu in omejuje njihovo poslovno svobodo, katere namen je zasledovati enak protikonkurenčni cilj in enoten gospodarski cilj, in sicer izkrivljanje običajnega gibanja cen in omejevanje konkurence na zadevnem trgu.

181 V zvezi s tem je treba poudariti, da je ugotovitev obstoja tega protikonkurenčnega cilja zadevnih podjetij upravičila opredelitev samo ene trajne kršitve, ki jo je Komisija uporabila v Odločbi. Komisija je tudi upoštevala konkretno dejstvo, in sicer delovanje omejevalnega sporazuma. Tako je v uvodni izjavi 230 Odločbe navedla, da so „[i]sti udeleženci kartela […] v tem postopku usklajevali poslovno ravnanje na istih sestankih za celotno skupino povezanih proizvodov (čeprav ti niso zamenljivi), ki so jih proizvajali ali prodajali vsi ali skoraj vsi“.

182 Treba je opozoriti, da iz zgoraj v točki 121 navedene sodbe Cheil Jedang proti Komisiji, ki jo tožeča stranka navaja v podporo svojim trditvam, izhaja, da je način delovanja omejevalnega sporazuma o lizinu drugačen od delovanja kartela, zaradi katerega je bila sprejeta Odločba. Iz obrazložitve zgoraj navedene sodbe je jasno razvidno, da so obstajali posebni kartelni sestanki o obsegu prodaje, ki so bili ločeni od sestankov za določitev cen. Poleg tega je Sodišče prve stopnje izrecno upoštevalo majhnost družbe

Cheil Jedang pri analizi, na podlagi katere je bila priznana pasivna vloga te družbe v omejevalnem sporazumu o obsegu prodaje. Sklicevanje na zgoraj navedeno sodbo zato glede na okoliščine tega spora ni upoštevno.

183 V teh okoliščinah, čeprav Komisija seveda priznava, da je tožeča stranka zaradi razmeroma majhnega prometa od mehanskih proizvodov imela manjšo vlogo kot družbe Morgan, Schunk in SGL pri dejavnosti kartela, ki so zadevale te proizvode (uvodna izjava 192 Odločbe), ni mogoče priznati „izključno pasivne vloge ali vloge ‚sledi mojemu vodji' pri kršitvi" za podjetje, ki – kot tožeča stranka – ne zanika, da je sodelovalo pri samo eni kršitvi, ki je trajala več kot deset let, in je imelo največji tržni delež ter opira svojo zahtevo na upoštevanje razmeroma podrednih elementov navedene kršitve. Komisija tako upravičeno poudarja:

– da je vrednost trga mehanskih proizvodov (po mnenju tožeče stranke samo 70 milijonov EUR v letu 1998) majhna v primerjavi s celotno vrednostjo zadevnega trga (ki je bila v istem letu 291 milijonov EUR) in precej manjša od vrednosti trga elektrotehničnih proizvodov; zato

– je bil cilj omejevalnega sporazuma, da se bloki ne prodajajo prirezovalcem ali se jim prodajajo po zelo visokih cenah, okrepiti glavni sporazum omejevalnega sporazuma o proizvodih, proizvedenih iz teh blokov, in ga zaščititi pred morebitno konkurenco; sporazum o blokih je bil torej pomožen sporazum h glavnemu sporazumu o končnih izdelkih (uvodna izjava 230 Odločbe).

184 Nazadnje, čeprav dejstvo, da je tožeča stranka nehala sodelovati pri omejevalnem sporazumu samo nekaj mesecev pred drugimi udeleženci kartela, ne upravičuje zmanjšanja zneska globe zaradi olajševalne okoliščine, ki se nanaša na „izključno

pasivno vlogo ali vlogo ‚sledi mojemu vodji' pri kršitvi", je treba opozoriti, da ga je Komisija upoštevala prav z uporabo zvišanja za trajanje, ki je bilo 5 % manjše od zvišanja, ki ga je uporabila za druge zadevne udeležence kartela.

185 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da očitek, ki se nanaša na dejstvo, da Komisija ni upoštevala domnevno pasivne vloge tožeče stranke, ni utemeljen in ga je treba zavrniti.

Neupoštevanje dejanskega neizvajanja nekaterih sporazumov in/ali protipravnih ravnanj

186 Najprej je treba opozoriti, da Komisija poudarja dejstvo, da tožeča stranka v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah svojega neizvajanja zadevnih sporazumov ni navajala kot olajševalne okoliščine. Komisija meni, da nepriznanje olajševalne okoliščine, ki je tožeča stranka ni nikoli uveljavljala, nikakor ne more biti razlog za razglasitev ničnosti Odločbe.

187 Tega stališča Komisije ni mogoče sprejeti.

188 V členu 4 Uredbe Komisije (ES) št. 2842/98 z dne 22. decembra 1998 o zaslišanju pogodbenic v nekaterih postopkih na podlagi člena [81 ES] in [82 ES] Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 354, str. 18), ki je veljala med dejanskim stanjem, je določeno samo, da pogodbenice, ki želijo izraziti svoja stališča o ugovorih proti njim, to storijo pisno, v svojih pisnih pripombah pa lahko navedejo vse zadeve, ki so za njihovo obrambo pomembne. Kot dokaz k navedenim dejstvom lahko priložijo

vse ustrezne dokumente in tudi predlagajo, naj Komisija zasliši osebe, ki lahko ta dejstva potrdijo. Torej se nikakor ne zahteva, naj podjetja, na katera je bilo naslovljeno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, posebej formalizirajo zahtevke za priznanje olajševalnih okoliščin.

189 Poleg tega je treba opozoriti, da je obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah pripravljalni akt v primerjavi z odločbo, ki pomeni končanje postopka ter v kateri Komisija odloči o odgovornosti podjetij in po potrebi kaznih, ki jim jih je treba naložiti.

190 Komisija mora za določitev zneska globe upoštevati vse okoliščine primera ter zlasti težo in trajanje kršitve, ki sta merili, izrecno navedeni v členu 15(2) Uredbe št. 17. Kot je bilo navedeno, mora Komisija, če je kršitev zagrešilo več podjetij, preizkusiti relativno težo udeležbe vsakega izmed teh podjetij pri kršitvi (zgoraj v točki 83 navedena sodba Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 623, ter zgoraj v točki 80 navedena sodba Komisija proti Anic Partecipazioni, točka 150), da bi se ugotovilo, ali v zvezi z njimi obstajajo obteževalne ali olajševalne okoliščine.

191 V točkah 2 in 3 Smernic je določena individualizacija osnovnega zneska globe glede na nekatere obteževalne in olajševalne okoliščine, ki so značilne za vsako zadevno podjetje. V točki 3 Smernic je pod naslovom Olajševalne okoliščine naveden neizčrpen seznam okoliščin, zaradi katerih se lahko zmanjša osnovni znesek globe. Tako je navedena pasivna vloga podjetja, dejansko neizvajanje sporazumov o kršitvah, prenehanje kršitev takoj, ko poseže Komisija, obstoj upravičenega dvoma na strani podjetja glede tega, ali ravnanje v resnici predstavlja kršitev, dejstvo, da je bila kršitev storjena iz malomarnosti, in učinkovito sodelovanje podjetij v postopkih zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi.

192 Vendar se Komisija v skladu z ustaljeno sodno prakso ne sme oddaljiti od pravil, ki si jih je sama določila (glej zgoraj v točki 80 navedeno sodbo Hercules Chemicals proti Komisiji, točka 53 in navedena sodna praksa). Zlasti kadar Komisija sprejme smernice, s katerimi želi v skladu s Pogodbo natančno opredeliti merila, ki jih namerava uporabiti v okviru izvajanja svoje diskrecijske pravice, je posledica tega samoomejevanje navedene pravice, saj mora upoštevati okvirna pravila, ki si jih je naložila (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 1996 v zadevi AIUFFASS in AKT proti Komisiji, T-380/94, Recueil, str. II-2169, točka 57, in z dne 9. julija 2003 v zadevi Vlaams Gewest proti Komisiji, T-214/95, Recueil, str. II-717, točka 89, ter zgoraj v točki 83 navedena sodba ADM I, točka 267).

193 Komisija je za izračun zneska globe v Odločbi uporabila metodo, predstavljeno v Smernicah, in preučila relativno težo udeležbe vsakega zadevnega podjetja pri kršitvi. Uvodna izjava 272 Odločbe je glede tega zelo jasna, saj je v njej navedeno, da bo „Komisija ugotovila […] za vsako podjetje, ali obstajajo obteževalne in/ali olajševalne okoliščine“, in da se bo „[o]snovni znesek globe ustrezno zvišal ali zmanjšal“. Komisija je v uvodni izjavi 316 Odločbe navedla, da je „ugotovljeno, da v tej zadevi ne obstajajo obteževalne ali olajševalne okoliščine“, kar pomeni, da na podlagi rezultatov preiskave in odgovora tožeče stranke na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah meni, da se tožeči stranki ne more priznati nobena olajševalna okoliščina, kot je zlasti dejansko neizvajanje sporazumov o kršitvah, navedeno v točki 3, druga alinea, Smernic, na podlagi katerih je Komisija izračunala znesek globe.

194 Tožeča stranka je zato upravičena pred Sodiščem prve stopnje izpodbijati ugotovitev Komisije v uvodni izjavi 316 Odločbe ter zahtevati upoštevanje olajševalne okoliščine in soodvisno zmanjšanje zneska globe, ker ima Sodišče prve stopnje v skladu s členom 17 Uredbe št. 17 neomejeno pristojnost v smislu člena 229 ES, da pregleda odločbe, s katerimi je Komisija določila globo ali periodično denarno kazen; naloženo globo lahko razveljavi, zmanjša ali zviša.

195 Treba je ugotoviti, da je tožeča stranka v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah jasno navedla, da ni prodajala grafitnih blokov in plošč tretjim osebam ter da je imela majhno vlogo v omejevalnem sporazumu o mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodih. Tožeča stranka v točki 78 tega odgovora celo pojasnjuje, da je predložila izjavo enega od svojih vodstvenih delavcev (na katero se je znova sklicevala v repliki), iz katere je razvidno, da ni uporabljala lestvice, določene vsako leto na sestankih tehničnega odbora za mehanske proizvode, in da so ji drugi gospodarski subjekti redno očitali neupoštevanje sporazumov. Čeprav tožeča stranka v točki 78 odgovora ni izrecno zahtevala upoštevanja olajševalne okoliščine, je treba ugotoviti, da je jasno izpostavila vprašanje dejanskega neizvajanja zadevnih sporazumov v smislu točke 3, druga alinea.

196 Torej je treba preveriti, ali je Komisija upravičeno lahko sklepala, da tožeča stranka ne more biti upravičena do upoštevanja olajševalne okoliščine zaradi dejanskega neizvajanja sporazumov v skladu s točko 3, druga alinea, Smernic. V zvezi s tem je treba preveriti, ali se je tožeča stranka v obdobju, v katerem je pristopila h kršitvenim sporazumom, dejansko izognila njihovemu izvajanju s tem, da se je na trgu obnašala konkurenčno, ali vsaj, da je očitno in bistveno kršila obveznosti za izvajanje tega omejevalnega sporazuma, tako da je motila njegovo delovanje (sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. marca 2006 v zadevi Daiichi Pharmaceutical proti Komisiji, T-26/02, ZOdl., str. II-713, točka 113).

197 Tožeča stranka opira svoje trditve na štiri jasne okoliščine, ki kažejo, da zainteresirana stranka ne trdi, da se je izognila vsakršnemu dejanskemu izvajanju nezakonitih sporazumov, vendar navaja samo delno izvajanje teh sporazumov.

198 Prvič, tožeča stranka se sklicuje na neupoštevanje cen, dogovorjenih za mehanske proizvode, in v zvezi s tem navaja pritožbe svojih konkurentov. Sklicuje se na obvestilo,

ki ga je družba Schunk poslala tožeči stranki 18. septembra 1989, in izjavo enega od svojih uslužbencev, g. G., z dne 18. septembra 2002.

199 Komisija v Odločbi (uvodni izjavi 307 in 308) navaja, da se zdi, da glede tožeče stranke ne obstaja nobena resna pritožba drugih članov omejevalnega sporazuma, v kateri bi ji ti očitali, da je uporabljala prenizke cene, in to do prvega polletja 1999, ko se je pripravljala, da zapusti kartel. Dodaja, da so občasne goljufije običajna praksa v omejevalnih sporazumih od trenutka, ko podjetja mislijo, da jih lahko nekaznovano uporabljajo, in da take goljufije niso dokaz o neizvajanju sporazumov, sklenjenih v okviru omejevalnega sporazuma.

200 Uvodna izjava 106 Odločbe se sklicuje na zgoraj navedeno obvestilo, v katerem se je družba Schunk pritoževala, da tožeča stranka prodaja karbonske obroče dani francoski stranki po cenah, nižjih za od 15 do 20 % od običajne francoske cene, ter povabila tožečo stranko na sestanek, na katerem bi obravnavali to vprašanje in bi ji tožeča stranka pojasnila, po kateri metodi je določila te cene.

201 Treba je ugotoviti, da je v tem dokumentu navedena edina pritožba samo enega člana omejevalnega sporazuma, ki se nanaša samo na trženje mehanskih proizvodov in predvsem enega posebnega proizvoda, namenjenega „dani francoski stranki“, čeprav obstaja zelo veliko različnih proizvodov (uvodna izjava 9 Odločbe).

202 G. G. v izjavi z dne 18. septembra 2002 navaja, da se je udeležil treh sestankov, in sicer 2. aprila 998 v Bandolu, 12. oktobra 1998 v Berlinu in 8. aprila 1999 v kraju Stratford upon Avon. Pojasnil je naslednje:

„Na treh sestankih, ki sem se jih udeležil, so drugi konkurenti [družbi LCL] očitali, da ni upoštevala sporazumov. Odgovoril sem, da smo majhen akter na evropskem trgu.“

203 Tožeča stranka trdi, da je g. G. v tej izjavi navedel tudi primer g. T. (Morganite Industries Inc., ameriška hčerinska družba družbe Morgan), ki „je [družbi LCL] očital, da uporablja prenizke cene (zunaj lestvice).“ Te navedbe ni v izjavi g. G., ki jo je tožeča stranka na obravnavi priložila tožbi.

204 Iz tega sledi, da se zadevno pričanje nanaša samo na tri kartelne sestanke od 2. aprila 1998 do 8. aprila 1999 oziroma v enoletnem obdobju, medtem ko je skupno trajanje kršitve deset let in osem mesecev, ter da so bili sestanki na vrhu in sestanki tehničnega odbora dvakrat na leto, brez upoštevanja lokalnih sestankov.

205 Poleg tega ob upoštevanju razmerja podrejenosti med izjaviteljem zadevne izjave, pripravljene, potem ko je Komisija poslala zahtevo za informacije iz člena 11 Uredbe št. 17, in tožečo stranko, ki je pričanje priložila tožbi, je to pričanje mogoče sprejeti samo, če ga potrjujejo objektivni dokumentarni dokazi, ki izhajajo iz spisa.

206 Tožeča stranka trdi, da izjavo g. G. potrjuje obvestilo, ki ga je družba Schunk poslala tožeči stranki 18. septembra 1989. Vendar kot Komisija pravilno trdi, te izjave o poteku sestankov med 2. aprilom 1998 in 8. aprilom 1999 ne more potrditi pritožba, ki se nanaša na dogodke iz leta 1989, torej na dogodke, ki so se zgodili deset let prej.

207 Tožeča stranka se sklicuje tudi na naslednjo izjavo drugih članov omejevalnega sporazuma, ponatisnjeno v zapisniku sestanka ECGA 19. aprila 1996:

„Deutsche Carbone [nemška hčerinska družba družbe LCL] je začela opravljati dejavnosti v sektorju mehanskih proizvodov brez vsakršnega sklicevanja na obstoječe ravni cen. P. [družba LCL] je bilo naročeno, naj nadzira njene dejavnosti in zagotovi upoštevanje določenih ravni cen."

208 Ta dokument se torej nanaša na začetek dejavnosti hčerinske družbe tožeče stranke in v ničemer ne vpliva na ravnanje, za katero se je tožeča stranka dejansko lahko odločila po tem sestanku. Tožeča stranka sicer ni predložila nobenega dokumenta, ki bi razkrival dejansko neodvisno in konkurenčno ravnanje njene nemške hčerinske družbe po zadevnem zapisniku ter trajno nezadovoljstvo drugih članov omejevalnega sporazuma glede tega.

209 Nazadnje, izjave g. G. ne potrjuje niti izjava drugega uslužbenca tožeče stranke, v tem primeru g. N. Ta je pojasnil, da se je udeležil sestankov tehničnega odbora o elektrotehničnih in mehanskih proizvodih v okviru ECGA v obdobju od leta 1997 do aprila 1999. Vendar g. N. ne navaja nobene pritožbe člana omejevalnega sporazuma glede ravnanja tožeče stranke, čeprav se tudi njegova izjava nanaša na obdobje od 2. aprila 1998 do 8. aprila 1999, ki je predmet izjave g. G.

210 Drugič, tožeča stranka trdi, da ni v celoti izvajala splošne politike kartela na francoskem ozemlju, ki je bil načeloma pod njeno pristojnostjo, na področju elektrotehničnih proizvodov. Tožeča stranka se opira na uvodno izjavo 127 Odločbe, po kateri „če cene

na lestvici OEM, veljavni na Nizozemskem, pomenijo indeks 100, je bil indeks dejanske lestvice v Franciji, kjer je bila raven cen manj ugodna za kartel, samo 61 in dejansko plačanih cen 40“.

211 Vendar je treba ugotoviti, da ta trditev tožeče stranke izhaja iz delnega in okrnjenega branja Odločbe.

212 Treba je poudariti, da se povpraševanje po elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodih deli med velike stranke, ki so razmeroma maloštevilne, in majhne stranke, ki so številčnejše. Za električne proizvode so največje stranke proizvajalci avtomobilske opreme in potrošniškega blaga, ki sestavljajo sektor, imenovan „OEM“. Te stranke, ki so maloštevilne in so predvsem zelo velika podjetja, kupujejo zelo velike količine omejenega števila vrst ogljikovih in grafitnih proizvodov ter imajo torej veliko pogajalsko moč (uvodne izjave 39, 40 in 124 Odločbe).

213 Kartel je poskusil preprečiti nevarnost, da bi te velike stranke imele korist od razlik med cenami med posameznimi državami. Prva strategija je bila poskusiti uskladiti cene na evropski ravni in se je opirala na predlog tožeče stranke, z naslovom „Načrt enotnega evropskega določanja cen za ščetke, namenjene proizvajalcem industrijskih električnih strojev“. Izkazalo se je, da je to strategijo na evropski ravni usklajenih cen za stranke sektorja OEM težko izvajati v praksi, kot se je pokazalo na posebnem sestanku tehničnega odbora o cenah OEM, ki je bil 22. februarja 1994 (uvodni izjavi 126 in 127 Odločbe).

214 Prav ta sestanek je dal podatke o ohranitvi velikih razlik med cenami na lestvici in še bolj med cenami, ki so se dejansko uporabljale v sektorju OEM od ene države do druge,

katere primer je položaj v Franciji, kot je predstavljeno v uvodni izjavi 127 Odločbe. To je torej zelo splošna razlika, ki obstaja v drugih državah razen Francije in katere vzrok ni želja tožeče stranke, da se dejansko izogne izvajanju kartelnih sporazumov. Nasprotno, tožeča stranka je celo vir protikonkurenčne strategije na evropski ravni usklajenih cen za stranke v sektorju OEM. Komisija ugotavlja tudi, da so se člani omejevalnega sporazuma po sestanku 22. februarja 1994 dogovorili, da bodo „zmanjšali razliko“.

215 Treba je poudariti, da tožeča stranka nikakor ne izpodbija ugotovitev Komisije v uvodni izjavi 127 Odločbe, ampak Sodišču prve stopnje samo ponuja subjektivno razlago, ki je zanjo ugodnejša.

216 Tretjič, tožeča stranka trdi, da je Komisija v uvodni izjavi 232 Odločbe priznala, da „ni sodelovala pri dejanskem bojkotu ‚prirezovalcev‘“.

217 Branje celotne zadevne uvodne izjave razkriva, da trditev tožeče stranke znova temelji na izkrivljanju besedila Odločbe.

218 V uvodni izjavi 232 Odločbe je navedeno:

„Vsekakor Komisija ne sprejema trditve [družbe LCL], da ni sodelovala pri dejavnosti kartela za izključitev ‚prirezovalcev‘, ker je uporabila vse bloke, ki jih je proizvedla sama. Kot je bilo navedeno v [točki] 7.8, je [družba LCL] v resnici sodelovala pri ravnanju

kartela, ki je bilo ali ne prodajati blokov ‚prirezovalcem' ali prodajati jih samo po zelo visokih cenah. Predvsem naj bi [družba LCL] na sestanku kartela 14. oktobra 1993 na vprašanje ‚Ali bi morali prodajati bloke in se odpovedati naši marži ali ne?' odgovorila, da ‚poskuša prodati čim manj blokov in meni, da jih je bolje prodajati samo svojim družbam'. Čeprav [družba LCL] ni sodelovala pri dejanskem bojkotu ‚prirezovalcev', se je očitno strinjala s splošno politiko kartela, da se ‚prirezovalcem' ne dobavlja več ali da jim dobavlja samo po zelo visokih cenah, in je kot drugi udeleženci kartela imela korist od zmanjšanja konkurence s strani prirezovalcev. Ta dejstva zadostujejo za ugotovitev odgovornosti [družbe LCL]."

219 Iz tega sledi, da je tožeča stranka prikrila prvi besedi stavka, ki ga navaja, in ti kažeta, da temelji naknadna analiza Komisije na tej domnevi. Ker utemeljitev tožeče stranke temelji samo na napačnem branju uvodne izjave 232 Odločbe, jo je treba zavrniti.

220 Četrtič, tožeča stranka trdi, da zapiski, ki jih je družba Morgan pripravila na sestanku tehničnega odbora 4. oktobra 1999, dokazujejo, da se je popolnoma oddaljila od kartela vsaj v zadnjem letu njegovega obstoja.

221 Vsebina teh zapiskov je navedena v uvodni izjavi 186 Odločbe in tožeča stranka jih navaja v nepopolni obliki:

„G. [družba Schunk] je priporočil izključitev P. [tožeča stranka], saj ni mogoča nobena komunikacija. Konkurenco lahko vseeno nadzirajo druge tri stranke. G. je poleg tega trdil, da je P. uporabljal cene, ki izkrivljajo konkurenco. S. [družba Morgan], B. [SGL] in

H. [nacionalna hčerinska družba družbe Morgan] še niso ugotovile, da je P. dejansko močno zmanjšala cene. G. namerava preiti v napad, s tem da jim bo poslal jasno sporočilo.“

222 Treba je ugotoviti, da ta dokument nima nobene dokazne vrednosti. Trditve družbe Schunk, da tožeča stranka ni več upoštevala sporazumov o cenah, ne potrjujejo drugi udeleženci omejevalnega sporazuma, ki so bili na sestanku. Poleg tega zadevni dokument ne vsebuje nobenega podatka o času, razen datuma sestanka, tj. 4. oktober 1999, ki je bil po koncu trajanja kršitve, ki ga je Komisija upoštevala glede tožeče stranke, in sicer junija 1999.

223 Iz okoliščin, ki jih je tožeča stranka navedla v okviru tega očitka, čeprav se jih presoja skupaj, ni mogoče sklepati, da se je v obdobju, v katerem je pristopila h kršitvenim sporazumom, dejansko izognila njihovemu izvajanju, s tem da se je na trgu obnašala konkurenčno ali vsaj da je očitno in bistveno kršila obveznosti za izvajanje tega omejevalnega sporazuma, tako da je motila njegovo delovanje.

224 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da očitek, ki se nanaša na dejstvo, da Komisija ni upoštevala olajševalne okoliščine v zvezi z dejanskim neizvajanjem sporazumov o kršitvah, ni utemeljen in da ga je treba zavrniti.

Neupoštevanje prenehanja kršitve pred začetkom preiskave

225 Tožeča stranka trdi, da je odpravila zadevna ravnanja najpozneje junija 1999 oziroma tri leta pred prvim posredovanjem Komisije, in da je takrat vzpostavila program skladnosti s pravili o konkurenci, ki so se v skupini sistematično uporabljala že več kot štiri leta.

226 Prvič, treba je opozoriti, da je v točki 3 Smernic določeno zmanjšanje osnovnega zneska pri posebnih olajševalnih okoliščinah, kot je zlasti prenehanje kršitev takoj, ko poseže Komisija. Ta olajševalna okoliščina bi se *a fortiori* morala po mnenju tožeče stranke uporabiti, kadar se kršitev neha pred navedenimi posredovanji Komisije, kot se je zgodilo v tem primeru.

227 Sodišče prve stopnje ne more upoštevati tega sklepanja. To je namreč logično lahko olajševalna okoliščina v smislu tega besedila samo, če so ta posredovanja zadevna podjetja spodbudila k prenehanju protikonkurenčnih ravnanj. Cilj te določbe je spodbuditi podjetja k prenehanju protikonkurenčnih ravnanj, takoj ko Komisija začne preiskavo o tem, tako da zmanjšanja globe na podlagi tega ni mogoče uporabiti, kadar se je kršitev končala pred prvimi posredovanji Komisije. Uporaba zmanjšanja v takih okoliščinah bi namreč podvojila upoštevanje trajanja kršitve za izračun zneska glob (sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, ZOdl., str. II-10, v nadaljevanju: sodba Tokai II, točka 291; v tem smislu glej tudi zgoraj v točki 146 navedeno sodbo Tokai I, točka 341).

228 Poleg tega je treba spomniti, da zmanjšanje globe zaradi prenehanja kršitve takoj, ko poseže Komisija, ni samodejno, ampak je odvisno od presoje okoliščin obravnavanega primera, ki jo Komisija opravi v okviru svoje diskrecijske pravice. V zvezi s tem bi bila uporaba te določbe Smernic v korist nekega podjetja posebej primerna, kadar protikonkurenčnost zadevnega ravnanja ni očitna. Nasprotno bo njegova uporaba načeloma manj primerna v položaju, v katerem je zadevno ravnanje, ob domnevi, da je dokazano, jasno protikonkurenčno (sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točka 281, potrjena po pritožbi s sodbo Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi Salzgitter Mannesmann proti Komisiji, C-411/04 P, ZOdl., str. I-959, in zgoraj v točki 227 navedena sodba Tokai II, točki 292 in 294).

229 V obravnavanem primeru ni mogoče šteti, da je tožeča stranka lahko razumno dvomila o protikonkurenčnosti svojega ravnanja glede sodelovanja pri horizontalnem omejevalnem sporazumu o cenah, ki je očitna kršitev člena 81 ES in katerega tajnost so udeleženci poskušali ohraniti s številnimi previdnostnimi ukrepi več kot deset let.

230 Nazadnje je treba ugotoviti, da je tožeča stranka v obravnavanem primeru kot v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj v točki 146 navedena sodba Tokai I (točka 341), šele po posredovanju ameriških organov, pristojnih za konkurenco, in ne po posredovanju Komisije odpravila zadevna protikonkurenčna ravnanja, kar Komisija poudarja v uvodni izjavi 311 Odločbe na podlagi izjav tožeče stranke. Že na podlagi dobesednega branja točke 3, tretja alinea, Smernic je torej mogoče zavrniti zahtevo tožeče stranke.

231 Drugič, glede vzpostavitve programa skladnosti s pravili o konkurenci je bilo že navedeno, da čeprav je gotovo pomembno, da podjetje sprejme ukrepe, da bi preprečilo, da bi njegovi uslužbenci v prihodnosti ponovno kršili Skupnostno konkurenčno pravo, to dejstvo v ničemer ne spreminja dejstva ugotovljene kršitve. Komisija torej ni dolžna upoštevati take okoliščine kot olajševalne okoliščine (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rorindustri in drugi proti Komisiji, točka 373), še toliko bolj, kadar je zadevna kršitev – kot v obravnavanem primeru – očitna kršitev člena 81 ES. Dejstvo, ki ga navaja

tožeča stranka, da je bil ta program vzpostavljen pred posredovanjem Komisije, ni pomembno, vendar je treba vseeno opozoriti, da so bili zadevni ukrepi sprejeti po posredovanju ameriških organov, pristojnih za konkurenco.

232 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da očitek o tem, da Komisija ni upoštevala olajševalne okoliščine v zvezi s prenehanjem kršitve pred začetkom preiskave in vzpostavitvijo programa skladnosti s pravili o konkurenci, ni utemeljen in ga je treba zavrniti.

Neupoštevanje učinkovitega sodelovanja tožeče stranke v postopkih zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi

233 Med olajševalnimi okoliščinami, navedenimi v točki 3 Smernic, je v šesti alinei navedeno „učinkovito sodelovanje podjetij v postopkih zunaj področja uporabe obvestila [o ugodni obravnavi]“.

234 V Odločbi je pojasnjeno, da je tožeča stranka v podporo zahtevi za upoštevanje zadevne olajševalne okoliščine trdila, da je Komisiji predložila nekatere informacije o vlogi družbe Gerken in dejavnostih kartela v obdobju pred oktobrom 1988 (uvodna izjava 314 Odločbe).

235 Komisija je zahtevo tožeče stranke zavrnila ter navedla, da ni začela postopka zoper družbo Gerken, da na področje uporabe tega postopka ni vključila obdobja pred oktobrom 1988 in da informacij, ki ji ne pomagajo „niti ugotoviti obstoja kršitve niti

določiti zneska glob, ki jih je treba naložiti podjetjem (če je to zadnjo vrsto sodelovanja mogoče upoštevati), ni mogoče opredeliti kot učinkovito sodelovanje zunaj področja uporabe obvestila [o ugodni obravnavi]“ (uvodna izjava 315 Odločbe).

236 Tožeča stranka v pisnih vlogah trdi, da informacije, ki jih je predložila v upravnem postopku, niso samo jasno olajšale naloge Komisije, ampak naj bi tej tudi omogočile, da družbi Morgan ne odobri imunitete pred globami na podlagi obvestila o ugodni obravnavi in da ugotovi sodelovanje družbe Gerken pri dejavnostih kartela, ker ni pomembno, da Komisija teh informacij ni uporabila v navedenem smislu.

237 Čeprav uporabljeni izraz prikazuje ločena predloga, trditve stranke, da je v upravnem postopku predložila informacije, ki so očitno olajšale nalogo Komisije, ne potrjuje noben primer, razen dejstev o ravnanju družb Morgan in Gerken. Iz tega izhaja, da zahteva po upoštevanju olajševalne okoliščine, povezane z učinkovitim sodelovanjem zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi, temelji samo na navedenih informacijah.

238 V tej fazi je treba opozoriti, da je zmanjšanje globe zaradi sodelovanja v upravnem postopku v skladu s sodno prakso upravičeno le, kadar ravnanje zadevnega podjetja omogoča Komisiji, da lažje ugotovi obstoj kršitve in jo, glede na okoliščine primera, odpravi (zgoraj v točki 113 navedena sodba SCA Holding proti Komisiji z dne 16. novembra 2000, točka 36, ter zgoraj v točki 164 navedena sodba BPB de Eendracht proti Komisiji, točka 325 in navedena sodna praksa).

239 Poleg tega je Sodišče prve stopnje pri razlagi zgoraj navedene sodne prakse, skladni z njeno vsebino, ugotovilo, da predložitev informacij, na podlagi katerih je Komisija lahko strožje presojala stopnjo sodelovanja enega od podjetij, udeleženih v kartelu, v postopku za določitev zneska globe in ki so torej olajšale nalogo Komisije med preiskavo, pomeni „učinkovito sodelovanje podjetij v postopkih zunaj področja uporabe obvestila [o ugodni obravnavi]“ v smislu točke 3, šesta alinea, Smernic (zgoraj v točki 83 navedena sodba ADM I, točki 305 in 306).

240 V tem primeru je dovolj ugotoviti, da Komisija, kot jasno izhaja iz Odločbe (uvodne izjave 265 in 266 ter od 319 do 321, člen 1 Odločbe), ni upoštevala nobenega dejstva, ki ga je tožeča stranka predložila v zvezi z ravnanjem družb Gerken in Morgan, niti za ugotovitev, niti za kaznovanje kršitve konkurenčnega prava Skupnosti, niti za natančnejšo presojo stopnje sodelovanja podjetja za določitev zneska globe. Komisiji torej ni bilo treba z zmanjšanjem globe nagraditi sodelovanja, na katero se tožeča stranka sklicuje v tem okviru, ker ji dejansko ni olajšalo naloge, da ugotovi obstoj kršitve in jo odpravi ali določi znesek globe (glej v tem smislu zgoraj v točki 227 navedeno sodbo Tokai II, točka 368, potrjeno po pritožbi s sodbo z dne 10. maja 2007, in zgoraj v točki 68 navedeno sodbo SGL Carbon proti Komisiji, točka 87).

241 Nasprotno pa je bila z zgoraj v točki 83 navedeno sodbo ADM I, ki jo tožeča stranka navaja v utemeljitev svoje trditve, potrjena utemeljenost stališča Komisije.

242 Sodišče prve stopnje se je tako odločilo dodeliti tožeči stranki dodatno 10-odstotno zmanjšanje zaradi učinkovitega sodelovanja podjetja v postopkih zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi, potem ko je ugotovilo, da je ta stranka dejansko obvestila Komisijo, da je drugo podjetje, udeleženo v kartelu, uničilo dokumente, ter da je bilo to dejstvo ugotovljeno v eni od uvodnih izjav Odločbe Komisije in ga je Komisija uporabila, da je iz njega sklepala, da sodelovanje zgoraj navedenega podjetja ni bilo

popolno v smislu točke B obvestila o ugodni obravnavi in torej ne upravičuje zmanjšanja globe zaradi tega (zgoraj v točki 83 navedena sodba ADM I, točke od 304 do 312).

243 Sodišče prve stopnje je nasprotno ugotovilo, da Komisija iz informacij, ki jih je tožeča stranka predložila v tej zadevi glede domnevnega predhodnega obstoja koncentracije med proizvajalci lizina v sedemdesetih in osemdesetih letih, ni mogla ugotoviti obstoja kakršne koli kršitve, „ker“ se je Odločba institucije nanašala na omejevalni sporazum šele od julija 1990, ko so ga navedeni proizvajalci začeli izvajati (zgoraj v točki 83 navedena sodba ADM I, točka 301).

244 Podredno je treba ugotoviti, da informacije, ki jih je predložila tožeča stranka, vsekakor niso pomembne.

245 Tožeča stranka glede položaja družbe Gerken trdi, da je predložila informacije, na podlagi katerih naj bi Komisija lahko ugotovila sodelovanje tega podjetja pri zadevnem omejevalnem sporazumu.

246 Komisija je v Odločbi odgovorila na ugovore družbe Hoffman in tožeče stranke, po katerih družbi Gerken obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ni bilo poslano. V uvodni izjavi 266 Odločbe je tako navedla:

„Po mnenju Komisije je bila vloga družbe Gerken bistveno drugačna od vloge družbe Hoffmann v obdobju, za katero se družbi Hoffmann pripisuje odgovornost. Predvsem pa se družba Gerken, kolikor je znano Komisiji, ni udeležila nobenega od sestankov

kartela na evropski ravni, tako v obliki sestankov tehničnega odbora kot sestankov na vrhu. Torej ni mogoče sklepati, da je bila družba Gerken udeleženka kartela kot družba Hoffmann. Mogoče je, da se je družba Gerken enako kot nekatera druga razmeroma majhna podjetja udeležila nekaterih od lokalnih sestankov, ki jih je organiziral kartel. Vendar so dokazi o takem sodelovanju, ki jih ima Komisija, zelo omejeni in redki v nasprotju s številnimi dokazi, ki jih ima Komisija o trajnem sodelovanju družbe Hoffmann v obdobju, za katero se ji pripisuje odgovornost. Nazadnje je treba ugotoviti, da je bila družba Gerken kot ‚prirezovalec' odvisna od trajne dobave blokov po razumnih cenah. Edino obdobje, v katerem naj bi bila družba Gerken bolj pripravljena sodelovati v kartelu glede cen, zaračunanih strankam, je prav obdobje, ki se je začelo, potem ko je družba SGL prevzela dejavnosti v zvezi s posebnimi grafiti od ameriškega podjetja, ki je dobavljalo bloke družbi Gerken. Vendar se zdi, da si je družba Gerken nekaj let pozneje opomogla in postala eden redkih preostalih konkurentov kartela v EGP. Glede na zapiske, ki jih je družba Morgan sestavila na sestanku tehničnega odbora 11. decembra 1997, je družba Gerken obiskala vse velike končne uporabnike na Nizozemskem in v Belgiji ter jim ponudila cene, nižje za od 20 do 25 %: ‚Splošni vtis je, da je ‚G' (družba Gerken) zdaj še večja nevarnost kot pred dvema letoma. Popolnoma nobenega nadzora.'"

247 Na podlagi informacij, predloženih Komisiji, ki naj bi dokazale sodelovanje družbe Gerken pri omejevalnem sporazumu, je tožeča stranka predložila samo izjavo enega svojih uslužbencev z dne 18. februarja 2003, v kateri je omenil pogovore med tožečo stranko in družbo Gerken v obdobju 1997–1999 o ravneh cen v razpisih, zlasti za ozemljitvene ščetke, uporabljene v železniškem sektorju, in ščetke za električne motorje, uporabljene v javnem mestnem prevozu. To izjavo dopolnjujejo povzemajoče tabele, ki jih je sestavila tožeča stranka in se nanašajo na razpise, ki so jih objavile francoske javne prevozne družbe, navedena pa so predvsem naročila, ki so jih dobila zadevna podjetja, in promet po vrstah proizvoda, ki ga je ustvaril vsak konkurent.

248 Ugotoviti je treba, da samo ta izjava, ki jo dopolnjujejo tabele s podatki, od katerih nekateri niso pomembni, Komisiji ni mogla omogočiti, da ugotovi obstoj kršitve, ki naj bi jo storila družba Gerken, v smislu sodelovanja pri zadevnem omejevalnem sporazumu. Informacije, ki jih je predložila tožeča stranka, so lahko kvečjemu

pokazatelji sodelovanja družbe Gerken pri nekaterih vidikih kršitve, ki se nanaša izključno na Francijo in nekatere posebne proizvode, ker je družba Gerken v istem letu 1997 razvijala agresivno poslovno ravnanje na Nizozemskem in v Belgiji (uvodna izjava 266 Odločbe). Te informacije ne dokazujejo, da je družba Gerken sodelovala pri samo eni trajni kršitvi, ki je zajemala EGP ter veliko skupino elektrotehničnih in mehanskih ogljikovih in grafitnih proizvodov ter karbonske in grafitne bloke, iz katerih se proizvajajo ti proizvodi, in je opisana v Odločbi (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi Sigma Tecnologie proti Komisiji, T-28/99, Recueil, str. II-1845, točke od 40 do 52).

249 Poleg tega sklepanje tožeče stranke v vlogah, vloženih v tem postopku, glede domnevne udeležbe družbe Gerken na lokalnih sestankih omejevalnega sporazuma in domnevnega protislovja v praksi odločanja Komisije glede obravnave tožeče stranke v Odločbi v primerjavi z družbo Gerken, ni pomembno pri presoji upoštevnosti informacij, ki so bile predložene Komisiji in naj bi dokazovale sodelovanje družbe Gerken pri omejevalnem sporazumu.

250 Tožeča stranka glede družbe Morgan trdi, da tri informacije, ki jih je predložila v upravnem postopku, dokazujejo, da družba Morgan ni izpolnila nobenega pogoja, določenega v točki B obvestila o ugodni obravnavi, da bi bila lahko upravičena do imunitete pred globami, saj to podjetje Komisiji ni poslalo vseh koristnih informacij o svoji udeležbi pri protipravnih ravnanjih in je celo predložilo nenatančne informacije o datumu prenehanja sodelovanja pri navedenih ravnanjih.

251 Prvič, tožeča stranka se sklicuje na dejstvo, da je v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (točka 145) Komisiji navedla, da je marca 2003 navezala stik

z antitrustovskim oddelkom ameriškega ministrstva za pravosodje, da bi ga seznanila z ravnanjem hčerinske družbe družbe Morgan, ki so se ji zdela očitno protipravna z vidika pravil o konkurenci.

252 Drugič, navaja, da je v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (točka 137) Komisiji navedla, da je družba Morgan ni obvestila, da od aprila 1999 prek ameriške hčerinske družbe Morganite Industries glede nje že poteka postopek v Združenih državah zaradi protipravnega omejevalnega sporazuma o cenah grafitnih proizvodov.

253 Glede prvih dveh informacij je iz odgovora na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah razvidno, da nikakor ne zadevata kartela, ki je predmet Odločbe, ker se prva nanaša na Južno Korejo in druga na ameriški trg. V nasprotju s trditvami tožeče stranke so obveznosti podjetja, ki zaprosi za imuniteto, logično omejene na informacije o protikonkurenčnih ravnanjih, ki so predmet preiskave. Omejevalni sporazum, ki je bil predmet preiskave Komisije in Odločbe, se ne nanaša na Južno Korejo ali Združene države, ampak na evropsko ozemlje in nato na ozemlje EGP.

254 Tretjič, tožeča stranka trdi, da je Komisiji poslala prepis obtožnic z dne 24. septembra 2003 zoper štiri nekdanje vodstvene delavce družbe Morgan s strani zvezne velike porote Združenih držav zaradi podkupovanja prič in uničenja ali prikrivanja dokumentov od aprila 1999 do avgusta 2001. Iz teh obtožnic naj bi bilo razvidno, da je družba Morgan v zadevnem obdobju uničila ter ameriškim in Skupnostnim organom, pristojnim za konkurenco, prikrila številne dokumente o sporazumih o določanju cen, predvsem da bi lahko te sporazume izvajala do avgusta 2001, čeprav je izjavila, da je prenehala sodelovati pri protipravnih ravnanjih že decembra 1999.

255 Tožeča stranka svoje trditve opira predvsem na naslednji odlomek:

„Delovna skupina, ki jo je ustanovil CC-2, je od aprila 1999 do junija 1999 obiskala obrate družbe Morgan v Evropi ter odstranila in prikrila ali uničila vse dokumente in evidence v spisih družbe Morgan, ki so vsebovali dokaze o sporazumu o določanju cen […] Člani delovne skupine, med kateri je bil CC-3, so CC-4 izročili zbrane dokumente, ki so se sklicevali na sporazum o določanju cen, da bi CC-4 lahko te dokumente prikril ameriškim in evropskim organom ter tudi da bi se ti dokumenti lahko hranili na tajnem mestu, da bi družba Morgan lahko še naprej izvajala sporazum o določanju cen […] Zaposleni so avgusta 2001 po navodilih CC-1 uničili dokumente, ki so bili predmet preiskave velike porote."

256 Glede tretje informacije je treba poudariti, da je Komisija v Odločbi (uvodna izjava 67) pojasnila, da je ameriško ministrstvo za pravosodje 4. novembra 2002 izjavilo, da se je hčerinska družba družbe Morgan v Združenih državah odločila, da prizna krivdo glede točk obtožnice o sodelovanju pri mednarodnem omejevalnem sporazumu, katerega namen je bil določiti cene različnih vrst elektrotehničnih ogljikovih proizvodov, prodajanih v Združenih državah in drugih državah, ter da se je matična družba v Združenem kraljestvu, družba Morgan, odločila priznati krivdo glede točk obtožnice o poskusih oviranja preiskave. V Odločbi so izrecno navedene obtožnice z dne 24. septembra 2003 zoper štiri nekdanje vodstvene delavce družbe Morgan s strani zvezne velike porote zaradi podkupovanja prič ter uničenja ali prikrivanja dokumentov od aprila 1999 do avgusta 2001.

257 Poleg tega ni sporno, da je Komisija prejela dopis družbe Morgan z dne 30. oktobra 2001, s katerim je ta dopolnila informacije, ki jih je predložila že v prošnji za ugodno obravnavo z dne 18. septembra 2001, v kateri je jasno navedeno, da je „očitno […], da so nekateri zaposleni odstranili in/ali uničili upoštevno dokumentacijo".

258 Iz tega izhaja, da je družba Morgan že leta 2001 obvestila Komisijo, da so njeni zaposleni prikrivali in uničili dokumente, povezane z zadevnim omejevalnim sporazumom. Ko je tožeča stranka septembra 2003 poslala obtožnice, je samo potrdila stvarnost že znanih dejanj in željo družbe Morgan, da bi najprej prikrila svojo odgovornost, čeprav je predložila pojasnila o dejanskih izrazih te želje.

259 V teh okoliščinah dejstvo, da je družba Morgan v dopisu z dne 30. oktobra 2001 navedla tudi, da naj bi Komisiji poslala vse dobljene dodatne informacije, ter da skoraj dve leti pozneje in po tem, ko je Komisiji poslala 4789 strani dolg spis o zadevnem kartelu, ni poslala obtožnice z dne 24. septembra 2003, ni pomembno.

260 V zvezi s tem je treba poudariti, da tožeča stranka široko razlaga vsebino zadevnih dokumentov. Trdi, da je iz teh dokumentov razvidno, da je družba Morgan še naprej sodelovala pri protipravnih ravnanjih v Združenih državah in Evropi vsaj do avgusta 2001 in ne do decembra 1999, kot je navedla Komisiji, kar naj bi pojasnilo, zakaj družba Morgan ni poslala navedenih dokumentov.

261 Iz besedila, povzetega zgoraj v točki 255, je razvidno prikrivanje dokaznih dokumentov, „da bi družba Morgan lahko še naprej izvajala sporazum o določanju cen“. Celo ob domnevi, da se ta sporazum ne nanaša samo na ameriški trg, ampak tudi na ozemlje Evrope, iz tega besedila, v katerem je naveden samo cilj, ki ga je treba doseči, niti iz obtožnic na splošno ni razvidno, da so družba Morgan in drugi gospodarski subjekti na evropskem trgu dejansko še naprej izvajali ta sporazum po decembru 1999, ko naj bi se – kot je navedeno v Odločbi – prenehala protipravna ravnanja, in sicer do avgusta 2001. Ob upoštevanju dejstva, da tožeča stranka ne zanika, da so drugi udeleženci omejevalnega sporazuma nehali sodelovati najpozneje decembra 1999, si je težko predstavljati, da je kartel lahko obstajal po decembru 1999.

262 Dejstvo, da je Komisija nazadnje menila, da mora biti družba Morgan upravičena do imunitete pred globami, ker je predvsem predložila odločilne dokaze, nehala sodelovati pri omejevalnem sporazumu najpozneje takrat, ko ga je naznanila, predložila vse koristne informacije ter tudi vse dokumente in dokaze, ki jih je imela o omejevalnem sporazumu, „ko je vložila prošnjo“, ter stalno in v celoti sodelovala v celotni preiskavi, je predmet presoje, ki je Sodišče prve stopnje ni dolžno preveriti v tem postopku.

263 Ob upoštevanju zgornjega očitek, da Komisija ni upoštevala olajševalne okoliščine v zvezi z učinkovitim sodelovanjem tožeče stranke v postopkih zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi, ni utemeljen, zato ga je treba zavrniti.

264 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da tožeča stranka ni dokazala, da je Komisija napačno presodila olajševalne okoliščine, in da je treba zavrniti predlog tožeče stranke za zmanjšanje zneska globe zaradi teh olajševalnih okoliščin.

Sodelovanje tožeče stranke v upravnem postopku

Zahteva za največje zmanjšanje za 50 %

265 Komisija je v obvestilu o ugodni obravnavi opredelila pogoje, pod katerimi so lahko podjetja, ki sodelujejo z njo med preiskavo omejevalnega sporazuma, oproščena globe ali upravičena do zmanjšanja zneska globe, ki bi jo sicer morala plačati (točka A, odstavek 3, obvestila o ugodni obravnavi).

266 V točki D obvestila o ugodni obravnavi je določeno:

„1. Kadar podjetje sodeluje, vendar pri tem ne izpolnjuje vseh pogojev, navedenih v [točkah] B in C, se mu znesek globe, ki bi mu bila izrečena, če ne bi sodelovalo, zmanjša za od 10 % do 50 %.

2. To lahko velja še zlasti v primeru, če:

– podjetje pred pošiljanjem obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah posreduje Komisiji podatke, dokumente ali druge dokaze, ki bistveno pripomorejo k ugotovitvi obstoja storjene kršitve,

– podjetje po prejemu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah obvesti Komisijo, da ne izpodbija dejanskega stanja, na katero Komisija opira svoje obtožbe.“

267 Tožeči stranki je bilo v obravnavanem primeru odobreno 40-odstotno zmanjšanje zneska njene globe na podlagi točke D obvestila o ugodni obravnavi.

268 Komisija je v utemeljitev te presoje v uvodni izjavi 324 Odločbe navedla:

„[Družba LCL] je zaprosila za ugodno obravnavo kmalu po prejemu dopisa, ki ji ga je Komisija poslala na podlagi člena 11 [Uredbe št. 17]. Njeno sodelovanje je zelo preseglo odgovore, zahtevane v tem dopisu. [Družba LCL] je prostovoljno predložila številne dokumente iz tistega časa, zlasti več poročil o sestankih kartela, ki niso bila navedena v dopisu, ki ga je Komisija poslala na podlagi člena 11. [Družba LCL] je predložila tudi več podpisanih izjav takratnih in nekdanjih vodstvenih delavcev podjetja, v katerih so potrdili svojo vlogo pri dejavnostih kartela. Nazadnje je predložila podroben in koristen opis trga proizvodov in dejavnosti kartela za vsako vrsto strank. Glede na količino in kakovost dokazov, ki jih je predložila že družba Morgan, dokazi, ki so jih prostovoljno predložili [družba LCL] in druga podjetja, ki so zaprosili za ugodno obravnavo, dajejo samo majhno dodano vrednost dokazom, ki jih Komisija že ima. Komisija vseeno meni, da so vsi dokazi, ki jih je [družba LCL] prostovoljno predložila, prispevali k potrditvi obstoja kršitve."

269 Komisija je tudi poudarila, da jo je tožeča stranka po prejemu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah obvestila, da ne izpodbija dejanskega stanja, na katerem temeljijo njene obtožbe (uvodna izjava 325 Odločbe).

270 Treba je poudariti, da nihče ne izpodbija tega, da je tožeča stranka ob sprejetju Odločbe izpolnjevala pogoje, določene v točki D, odstavek 2, prva in druga alinea, obvestila o ugodni obravnavi, ker so odobrena zmanjšanja znašala 30 oziroma 10 % glede na pojasnila Komisije v njenih pisnih vlogah. Spor se nanaša le na obseg odobrenega zmanjšanja, ki bi po mnenju tožeče stranke moralo biti na splošno 50-odstotno, to je največje mogoče zmanjšanje.

271 Spomniti je treba, da ima Komisija v zvezi z metodo izračuna globe široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku in sme pri tem upoštevati več dejstev, med katerimi je tudi sodelovanje zadevnih podjetij med preiskavo, ki jo opravljajo službe te institucije. V tem okviru mora Komisija opraviti celovito presojo dejstev, v okvir katere sodi tudi sodelovanje navedenih podjetij (zgoraj v točki 68 navedena sodba SGL Carbon proti Komisiji z dne 10. maja 2007, točka 81).

272 V tem pogledu ima Komisija široko diskrecijsko pravico pri presoji kakovosti in koristnosti sodelovanja podjetja, predvsem v primerjavi z drugimi podjetji (zgoraj v točki 68 navedena sodba SGL Carbon proti Komisiji z dne 10. maja 2007, točka 88).

273 Sklepanje tožeče stranke, ki iz ugotovitve, da so bili izpolnjeni pogoji iz točke D, odstavek 2, prva in druga alinea, obvestila o ugodni obravnavi, samodejno izpeljuje največje 50-odstotno zmanjšanje, je v nasprotju s tem pooblastilom za odločanje po prostem preudarku Komisije, ki se kaže predvsem v navedbi razpona od 10 do 50 % za obseg zmanjšanja.

274 Kot izhaja iz uvodne izjave 324 Odločbe, je Komisija presojo zneska odobrenega zmanjšanja oprla na dejstvo, da so dokazi, ki jih je predložila tožeča stranka, imeli samo majhno dodano vrednost glede na dokaze, ki jih je Komisija že imela in jih je predložila družba Morgan, ter da se je sodelovanje tožeče stranke začelo po prejemu dopisa, ki ji je bil poslan na podlagi člena 11 Uredbe št. 17.

275 Tožeča stranka izpodbija primernost prvega merila analize, ki ga je uporabila Komisija.

276 Spomniti pa je treba, da v skladu s sodno prakso zmanjšanje glob pri sodelovanju podjetij, ki so bila udeležena pri kršitvah konkurenčnega prava Skupnosti, temelji na preudarku, da tako sodelovanje Komisiji olajša njeno nalogo, ki je v tem, da se ugotovi obstoj kršitve in da se glede na okoliščine s kršitvijo preneha (zgoraj v točki 68 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 399, zgoraj v točki 164 navedena sodba BPB de Eendracht proti Komisiji, točka 325, sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Finnboard proti Komisiji, T-338/94, Recueil, str. II-1617, točka 363, in zgoraj v točki 83 navedena sodba Mayr-Melnhof proti Komisiji, točka 330).

277 Ob upoštevanju razloga za zmanjšanje Komisija ne more prezreti koristnosti predložene informacije, ki je nujno odvisna od dokazov, ki jih že ima.

278 Tožeča stranka trdi, da Komisija neutemeljeno navaja relativno koristnost njenega prispevka v primerjavi s prispevkom družbe Morgan, ker se koristnost informacij, ki sta jih predložili ti podjetji, kaže že v izbiri različne vrste zmanjšanja za vsako podjetje.

279 Poudariti pa je treba, da Komisiji dejstvo, da je menila, da je družba Morgan upravičena do imunitete pred globami v skladu s točko B obvestila o ugodni obravnavi ob upoštevanju posebne kakovosti ugotovljenega sodelovanja, ne prepoveduje, da nato na podlagi točke D navedenega obvestila presodi sodelovanje tožeče stranke in torej koristnost predloženih informacij glede na dokaze, ki ji jih je že predložilo drugo podjetje, v tem primeru družba Morgan. Kot Komisija upravičeno poudarja, če je temeljna razlika na podlagi točk B, C in D obvestila o ugodni obravnavi koristnost predložene informacije, lahko Komisija uporabi merilo koristnosti pri določitvi višine zmanjšanja za vsako vrsto zmanjšanja globe, določeno v navedenih točkah.

280 Čeprav tožeča stranka izpodbija primernost prvega merila analize, ki ga je uporabila Komisija, pa nasprotno ne izpodbija sklepov Komisije o kakovosti sodelovanja družbe Morgan, ki je predložila 4789 strani dolg spis o kartelu, in posledičnega sklepanja o majhni dodani vrednosti dokazov, ki jih je predložila sama. Tožeča stranka izrecno navaja, da ne izpodbija dejstva, da je bila koristnost njenega sodelovanja v postopku manjša od koristnosti sodelovanja družbe Morgan.

281 Glede drugega merila, ki ga je Komisija uporabila za določitev višine zmanjšanja, odobrenega tožeči stranki, na 40 %, tožeča stranka trdi, da Komisija nepravilno izpodbija prostovoljnost njenega sodelovanja in da je sodelovala že, preden je bilo odposlano obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, kar je edini pogoj, določen v točki D obvestila o ugodni obravnavi.

282 Poudariti je treba, da je Komisija, kot sicer izhaja iz besedila Odločbe, natančneje iz uvodne izjave 324, navedla, da ne izpodbija prostovoljnosti sodelovanja tožeče stranke. Vendar trdi, da lahko pri celoviti presoji navedenega sodelovanja upošteva dejstvo, da se je to sodelovanje začelo po tem, ko je bila poslana zahteva za informacije. Dodaja, da je bila omejena koristnost informacij, ki jih je predložila tožeča stranka, odločilna za utemeljitev zavrnitve največjega 50-odstotnega zmanjšanja.

283 Komisija ima, kot je že bilo navedeno, široko diskrecijsko pravico pri presoji kakovosti in koristnosti sodelovanja podjetja (zgoraj v točki 68 navedena sodba SGL Carbon proti Komisiji z dne 10. maja 2007, točka 88) in lahko v okviru celostne presoje upošteva dejstvo, da ji je to podjetje dokumente predložilo šele po prejetju zahteve za informacije (zgoraj v točki 158 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 365, potrjena po pritožbi z zgoraj v točki 68 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji,

točka 408), vendar pa te okoliščine ni mogoče šteti za odločilno za zmanjšanje pomena sodelovanja podjetja na podlagi točke D, odstavek 2, prva alinea, obvestila o ugodni obravnavi (zgoraj v točki 146 navedena sodba Tokai I, točka 410).

284 Tožeča stranka trdi, da Komisija nikakor ni dokazala, da je vedela za zahtevo za informacije, ko je bil odposlan dopis z dne 16. avgusta 2002, v katerem je zaprosila za ugodno obravnavo. Trdi, da je nekaj ur pred prejemom zahteve za informacije 16. avgusta 2002 vložila zahtevo za uporabo obvestila o ugodni obravnavi, katere prepis je priložila tožbi.

285 V tem dokumentu, ki je dejansko z dne 16. avgusta 2002 in je sporočilo, ki je poslano po telefaksu in na katerem ni nobene navedbe, da je bilo uspešno poslano, niti datuma pošiljanja, je navedeno, da „[družba LCL] prosi za uporabo obvestila [o ugodni obravnavi] v zadevi Ščetke za električne motorje, in to v postopku, ki ga je Komisija sprožila proti podjetju“, to besedilo pa potrjuje pravilnost kronologije, navedene v Odločbi.

286 Tožeča stranka v odgovoru na ugotovitev Komisije, da navedba „v postopku, ki ga je sprožila“ dokazuje, da je tožeča stranka prejela zahtevo za informacije in vedela zanjo, v repliki trdi, da se je sklicevala na postopek, sprožen v sektorju izostatičnih grafitov.

287 Kot poudarja Komisija, če bi bila ta trditev tožeče stranke resnična, bi bilo treba sklepati, da dopis z dne 16. avgusta 2002, ki je vseboval ponudbo za sodelovanje tožeče stranke, ni bil povezan s to zadevo in ga Sodišče prve stopnje zato ne bi smelo upoštevati. Tožeča stranka naj torej ne bi dokazala svojega sodelovanja pred prejemom zahteve za informacije.

288 Poleg tega je treba opozoriti, da je v dopisu z dne 16. avgusta 2002 izrecno navedena zadeva „Ščetke za električne motorje“, ki so del elektrotehničnih ogljikovih in grafitnih proizvodov, ki so bili predmet v Odločbi obravnavanega omejevalnega sporazuma.

289 Vsekakor je treba poudariti, da je tožeča stranka začela učinkovito sodelovati šele 22. avgusta 2002, ko je Komisiji poslala prve dokumente o kartelu, in torej po zatrjevanem prejemu dopisa, ki ji ga je Komisija poslala na podlagi člena 11 Uredbe št. 17.

290 Nazadnje, glede sklicevanja na predhodno prakso odločanja Komisije, ki naj bi upravičevala največje zmanjšanje za 50 %, ki ga zahteva tožeča stranka, je bilo že zgoraj v točki 110 navedeno, da praksa odločanja Komisije ne more služiti kot pravni okvir za globe na področju konkurence, odločbe glede preostalih zadev pa so le namig glede morebitnega obstoja diskriminacije, ker je malo verjetno, da so okoliščine v teh zadevah, kot so trgi, proizvodi, podjetja in zadevna obdobja, enake. Treba je ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila dokaza o taki diskriminaciji. Poleg tega dejstvo, da je Komisija v svoji predhodni praksi odločanja odobrila določeno zmanjšanje za določeno ravnanje, ne pomeni, da mora sorazmerno enako zmanjšanje odobriti pri presoji podobnega ravnanja v okviru poznejšega upravnega postopka (glej zgoraj v točki 90 navedeno sodbo Groupe Danone proti Komisiji z dne 25. oktobra 2005, točka 458 in navedena sodna praksa).

291 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da tožeča stranka ni dokazala, da je Komisija očitno napačno presodila njeno sodelovanje, s tem da ji je odobrila 40-odstotno zmanjšanje na podlagi točke D obvestila o ugodni obravnavi.

Domnevne kršitve načela enakega obravnavanja

292 Glede trditve o kršitvah načela enakega obravnavanja iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Komisija pri presoji sodelovanja zadevnih podjetij ne sme prezreti tega načela, ki je kršeno, če se primerljivi položaji obravnavajo različno ali če se različni položaji obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej zgoraj v točki 146 navedeno sodbo Tokai I, točka 394 in navedena sodna praksa).

293 Prvič, tožeča stranka trdi, da je Komisija družbi Morgan odobrila zmanjšanje globe za 100 % na podlagi točke B obvestila o ugodni obravnavi, čeprav je to podjetje Komisiji prikrilo nekatere koristne informacije o svojem sodelovanju pri omejevalnem sporazumu o cenah grafitnih proizvodov v Združenih državah ter Komisiji predložilo nepravilne informacije o prenehanju svojega sodelovanja pri protipravnih dejavnostih v Združenih državah in Evropi.

294 Iz tega sklepa, da bi Komisija morala – ker bi sicer resno kršila načelo enakega obravnavanja – ponovno presoditi njeno prošnjo za ugodno obravnavo in ji priznati imuniteto pred globami na podlagi točke B ali ji vsaj odobriti največje zmanjšanje zneska globe, določeno v točki D obvestila o ugodni obravnavi, ker je družbi Morgan odobrila največje zmanjšanje zneska globe, določeno v točki B navedenega obvestila.

295 Ker tožeča stranka navaja nezakonito zmanjšanje globe, ki je bilo odobreno družbi Morgan, in celo ob domnevi, da je Komisija nepravilno odobrila zmanjšanje temu podjetju zaradi napačne uporabe obvestila o ugodni obravnavi, je treba spomniti, da

mora biti spoštovanje načela enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist nekoga drugega (sodba Sodišča z dne 4. julija 1985 v zadevi Williams proti Računskemu sodišču, 134/84, Recueil, str. 2225, točka 14, zgoraj v točki 113 navedena sodba SCA Holding proti Komisiji z dne 14. maja 1998, točka 160, in zgoraj v točki 114 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 367).

296 Nato je treba opozoriti, da družba Morgan in tožeča stranka nista bili v primerljivih položajih ter da ta objektivno drugačen položaj pojasnjuje in upravičuje dejstvo, da ju je Komisija različno obravnavala pri uporabi obvestila o ugodni obravnavi.

297 Treba je poudariti, da je med pogoji za nenaložitev globe ali za zelo veliko zmanjšanje njenega zneska, kot so določeni v točki B obvestila o ugodni obravnavi, navedeno dejstvo, da je podjetje prvo predložilo odločilne dokaze o obstoju omejevalnega sporazuma. Tožeča stranka pa sama v repliki navaja, da ne zanika, da je bila koristnost njenega sodelovanja v postopku manjša od koristnosti sodelovanja družbe Morgan in da sicer ni moglo biti drugače, ker je Komisija na podlagi informacij, ki jih je predložila družba Morgan, lahko ugotovila obstoj omejevalnega sporazuma, tako da je njen prispevek nujno lahko samo pripomogel k potrditvi obstoja kršitve.

298 V teh okoliščinah je treba zavrniti trditev tožeče stranke, da je bila obravnavana drugače kot družba Morgan, in njeno soodvisno zahtevo po upoštevanju določb točke B obvestila o ugodni obravnavi ali največjem zmanjšanju globe, določenem v točki D navedenega obvestila.

299 Drugič, tožeča stranka opozarja, da je Komisija družbi SGL kljub njenemu izjemno omejenemu in prepoznemu sodelovanju v postopku, kar je Komisija poudarila v Odločbi, vseeno odobrila 20-odstotno zmanjšanje zneska globe na podlagi obvestila o ugodni obravnavi, medtem ko je tožeči stranki odobrila samo 40-odstotno zmanjšanje za popolno sodelovanje.

300 Ta utemeljitev ne razkriva nobene kršitve načela enakega obravnavanja niti v preostalem načela sorazmernosti, ker je Komisija dejansko ustrezno upoštevala sodelovanje tožeče stranke, ki je bilo sicer objektivno večje od sodelovanja družbe SGL.

301 Zmanjšanje, uporabljeno za sodelovanje tožeče stranke pred pošiljanjem obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, je namreč trikrat večje od zmanjšanja, odobrenega družbi SGL, ker je za prvo znašalo 30 % in za drugo 10 %. Ker sta ti podjetji priznali dejansko stanje, predstavljeno v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, jima je bilo nato logično odobreno enako 10-odstotno zmanjšanje iz istega razloga.

302 V zvezi s tem je treba opozoriti, da tožeča stranka ni dokazala, zakaj naj Komisija v tem postopku ne bi upravičeno pojasnila številčne razčlenitve odobrenih 40- in 20-odstotnih zmanjšanj. Teh navedb, ki jih je Komisija navedla v pisnih vlogah, ki dopolnjujejo Odločbo, ni mogoče šteti za novo obrambno sredstvo, prepovedano s členom 48(2) Poslovnika.

303 Poleg tega tožeča stranka trdi, da bi ji Komisija morala odobriti precej več kot 50-odstotno zmanjšanje zneska globe na podlagi obvestila o ugodni obravnavi, ker je družbi SGL – ki je ovirala preiskavo Komisije – odobrila „55-odstotno“ zmanjšanje (20 % zaradi sodelovanja in 33 % zaradi drugih dejavnikov).

304 Kot tožeča stranka sama poudarja, je bilo 33-odstotno zmanjšanje odobreno zaradi „drugih dejavnikov“, kar ne more upoštevno utemeljiti zatrjevanega neenakega obravnavanja pri uporabi obvestila o ugodni obravnavi. Tožeča stranka je vprašanje upoštevanja „drugih dejavnikov“ s strani Komisije sicer navedla v posebnem očitku, preučenem v nadaljevanju.

305 Nazadnje, ker tožeča stranka navaja nezakonito zmanjšanje globe, ki je bilo odobreno družbi SGL, in celo ob domnevi, da je Komisija nepravilno odobrila zmanjšanje temu podjetju zaradi napačne uporabe obvestila o ugodni obravnavi, je treba spomniti, da mora biti spoštovanje načela enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist nekoga drugega.

306 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da tožeča stranka ni dokazala, da je bila diskriminacijsko in/ali nesorazmerno obravnavana, s tem da je Komisija uporabila obvestilo o ugodni obravnavi.

Neobstoj zmanjšanja zneska globe zaradi „drugih dejavnikov“

307 Treba je opozoriti, prvič, da je Komisija v delu Odločbe, z naslovom „Plačilna sposobnost in drugi dejavniki“, najprej zavrnila utemeljitev družbe SGL in tožeče stranke, s katero sta želeli dokazati, da nista sposobni plačati globe v tej zadevi (uvodne izjave od 340 do 357 Odločbe).

308 Drugič, Komisija je opozorila, da je družbi SGL pred kratkim že naložila visoke globe zaradi njenega sodelovanja pri drugih kartelnih dejavnostih, in sicer globo v višini

80,2 milijona EUR v zadevi Grafitne elektrode in globi v skupnem znesku 27,75 milijona EUR zaradi njenega sodelovanja pri omejevalnem sporazumu o izostatičnem grafitu in ekstrudiranem grafitu v zadevi Posebni grafiti (uvodna izjava 358 Odločbe). Komisija je, upoštevaje velike finančne težave družbe SGL in te pred kratkim naložene globe ter dejstvo, da so se različne kartelne dejavnosti, ki se ji očitajo, izvajale sočasno, menila, da v teh posebnih okoliščinah za zagotovitev odvračilnega učinka ni potrebno, da bi se družbi SGL naložilo plačilo celotnega zneska globe, zato je to zmanjšala za 33 %, tako da je znašala 23,64 milijona EUR (uvodna izjava 360 Odločbe).

309 Ker je Komisija nasprotno menila, da se položaj tožeče stranke zelo razlikuje od položaja družbe SGL, tožeči stranki ni odobrila nobenega zmanjšanja zneska globe na podlagi „drugih dejavnikov“. Komisija v zvezi s tem opozarja, da je skupni znesek glob, do zdaj naloženih družbi SGL zaradi sočasnih kartelnih dejavnosti, dosegel skoraj 10 % svetovnega prometa družbe SGL v letu 2002, medtem ko je dosegel 1 % za tožečo stranko, ki ji je bila naložena globa v višini 6,97 milijona EUR za sodelovanje v kartelu o izostatičnem grafitu. Komisija na podlagi primerjalne analize finančnih razmerij poudarja tudi, da je finančni položaj družbe SGL veliko slabši od trenutnega položaja tožeče stranke (uvodni izjavi 361 in 362 Odločbe).

310 Tožeča stranka trdi, da je Komisija s tem kršila načelo enakega obravnavanja.

311 Treba je ugotoviti, da utemeljitev tožeče stranke v podporo temu očitku temelji na domnevi, da Komisija glede na sodno prakso in besedilo Odločbe ni bila upravičena upoštevati finančnega položaja družbe SGL skupaj z drugimi dejavniki ali brez njih. Ker Komisija po mnenju tožeče stranke ni smela upoštevati finančne sposobnosti družbe SGL pri določitvi globe, lahko zmanjšanje zneska globe temelji samo na globah, ki so bile temu podjetju naložene pred kratkim.

312 To sklepanje tožeči stranki omogoča, da iz primerjalne analize obravnave družbe SGL izključi njen finančni položaj in upošteva samo obstoj naloženih glob (ki so ji bile naložene v zadevi Posebni grafiti v Združenih državah in v tej odločbi v skupnem znesku 50,02 milijona EUR) ter na podlagi načela enakega obravnavanja zahteva soodvisno in sorazmerno zmanjšanje zneska globe.

313 Treba je ugotoviti, da ta utemeljitev tožeče stranke temelji na napačni domnevi in jo je torej treba zavrniti.

314 Spomniti je namreč treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Komisija pri določanju zneska globe ni dolžna upoštevati finančnega primanjkljaja zadevnega podjetja, saj bi priznanje take obveznosti privedlo do dajanja konkurenčne prednosti podjetjem, ki so najmanj prilagojena razmeram na trgu (glej zgoraj v točki 146 navedeno sodbo Tokai I, točka 370 in navedena sodna praksa), kar ne pomeni, da tega ne more narediti. To je tudi pomen uvodnih izjav 349 in 356 Odločbe, ki skoraj popolnoma povzemajo besedilo zgoraj navedene sodne prakse.

315 Komisija je v obravnavanem primeru zmanjšala znesek globe, naložene družbi SGL, zaradi njenih resnih finančnih težav, povezanih z nedavno naloženima globama za sočasno storjene kršitve konkurenčnega prava.

316 Tožeča stranka pa ne trdi jasno ter vsekakor ne dokazuje, da je bila v primerljivem položaju s položajem družbe SGL, zlasti glede finančnega stanja, in da se primerjava z družbo SGL nanaša na položaj te družbe v postopku v zadevi Posebni grafiti ali v tem postopku.

317 V teh okoliščinah objektivna razlika med položajema družbe SGL in tožeče stranke pojasnjuje in utemeljuje različno obravnavanje, katerega predmet sta bili, Komisiji pa v obravnavanem primeru ni mogoče očitati nobene kršitve načela enakega obravnavanja ali celo sorazmernosti.

318 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba zavrniti vse očitke, ki jih je navedla tožeča stranka, in tudi tožbo, ki jo je vložila.

Stroški

319 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (peti senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Le Carbone-Lorraine se naloži plačilo stroškov.

Vilaras Prek Ciucă

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 8. oktobra 2008.

Sodni tajnik Predsednik

E. Coulon M. Vilaras

Stvarno kazalo

Dejansko stanje . . . . . II - 2675

Postopek in predlogi strank . . . . . II - 2682

Pravo . . . . . II - 2680

Domnevna napačna uporaba prava s strani Komisije zaradi neopredelitve zadevnih trgov proizvodov ali vsaj zadevnih skupin proizvodov . . . . . II - 2685

Opredelitev kršitve . . . . . II - 2685

Postopek Komisije . . . . . II - 2690

Domnevno napačna presoja teže kršitve in domnevna nesorazmernost izhodiščnega zneska globe . . . . . II - 2695

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na omejeni vpliv zadevnih ravnanj . . . . . II - 2697

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na majhno udeležbo tožeče stranke pri omejevalnem sporazumu . . . . . II - 2705

Domnevna čezmernost izhodiščnega zneska globe glede na promet tožeče stranke II - 2707

Upoštevanje odvračilnega učinka globe . . . . . II - 2714

Kršitev načela varstva zaupanja v pravo . . . . . II - 2720

Trajanje kršitve . . . . . II - 2720

Olajševalne okoliščine . . . . . II - 2723

Neupoštevanje domnevno pasivne vloge tožeče stranke . . . . . II - 2724

Neupoštevanje dejanskega neizvajanja nekaterih sporazumov in/ali protipravnih ravnanj . . . . . II - 2731

Neupoštevanje prenehanja kršitve pred začetkom preiskave . . . . . II - 2742

Neupoštevanje učinkovitega sodelovanja tožeče stranke v postopkih zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi . . . . . II - 2744

Sodelovanje tožeče stranke v upravnem postopku . . . . . II - 2753
Zahteva za največje zmanjšanje za 50 % . . . . . II - 2753
Domnevne kršitve načela enakega obravnavanja . . . . . II - 2761
Neobstoj zmanjšanja zneska globe zaradi „drugih dejavnikov“ . . . . . II - 2764
Stroški . . . . . II - 2767